bulletin

Společnosti C-M-T

léto
podzim

2022

80
81

Jak podpořit Společnost C-M-T, aniž by Vás to stálo jedinou korunu?

Jedinou podmínkou je, že nakupujete přes internet. Jestliže ano, stačí udělat 4 jednoduché kroky.

1. Podívejte se na portál www.givt.cz, zda se mezi zde zaregistrovanými obchody nachází e-shop, na kterém se chystáte nakoupit.
2. Pokud ano, klikněte na něj a tím se jeho název objeví v políčku „Nákupem na“.
3. Nyní klikněte na políčko „přispívám na“ a z nabídnutých organizací vyberte Společnost C-M-T.
4. Zbývá už jen odkliknout „Zahájit nákup“.

Tím se dostanete do vámi zvoleného e-shopu a zde již pokračujete v nákupu, jak jste zvyklí.

Po jeho skončení provozovatel e-shopu pošle předem dané procento ze zaplacené částky provozovateli portálu GIVT.cz, který jej pak po odečtení provize převede na účet Společnosti C-M-T.

Mezi zúčastněnými e-shopy je již řada známých internetových obchodů a slevových portálů. Byla by proto škoda, kdybyste nevyužili možnosti nechat je věnovat určitou část peněz z vaší útraty Společnosti C-M-T.

Předem vám za to děkujeme.

Výbor Společnosti C-M-T

Vážení přátelé,

přinášíme vám nejnovější informace, dotýkající se života zdravotně postižených.

Chci se Vám všem ještě jednou omluvit, že Bulletin dostáváte s takovým zpožděním. Vyskytly se bohužel nečekané problémy, proto jsme vydání nestihli do prázdnin. Dostáváte tak do rukou poprvé dvojčíslo s dvojnásobnou dávkou informací.

Chci vás informovat, že ministerstvo práce a sociálních věcí připravuje balíček opatření na podporu pro zdravotně znevýhodněné. Záměrem je sestavit zacílenou pomoc, ale zároveň nezasáhnout pouze několik úzce vymezených skupin. Změny reagují zejména na stávající inflaci a zdražování energií. Součástí balíčku je například zvýšení příspěvku na mobilitu, příspěvku na zaměstnávání OZP nebo úprava příspěvků na zvláštní pomůcky. Cílem je, aby uvedené změny byly účinné co nejdříve.

Vlastní novela zákona č. 329/2011 Sb. řeší zvýšení příspěvku na mobilitu, a to z 550,- Kč na 900,- Kč měsíčně. Dále se zvyšuje maximální částka na zvláštní kompenzační pomůcku u zdvihacích plošin, nebo šikmých zvedacích plošin ze 400 000,- Kč na 500 000,- Kč. Nově bude možné také podání učinit elektronickou cestou.

Vláda se také zavázala aktivně začleňovat OZP do společnosti a na pracovní trh. Aktuálně je maximální výše příspěvku pro zaměstnavatele na každou zaměstnanou OZP 14 600 Kč/měsíc, přičemž by se se zpětnou platností od 1. července měla zvýšit o 600 Kč měsíčně.

Věřím, že si užíváte letošní teplé léto a nenecháte si zkazit náladu vnějšími okolnostmi. Já už jsem letos nacestoval po ČR desítky kilometrů a ověřil bezbariérovost mnoha památek. Příště napíši více.

Přeji Vám hezký zbytek léta, všechny zdraví předseda Michal Šimůnek

Členské příspěvky!!!

Výše členského příspěvku je na rok 2022 stanovena ve výši 250,- Kč. Platbu můžete provést převodem na účet Společnosti C-M-T, nebo uhradit složenkou typu A. Číslo účtu je 156897053/0300, jako variabilní symbol můžete uvést své evidenční číslo a do poznámky napište své příjmení bez diakritiky.

Naši zahraniční členové k platbě uvádějí: IBAN CZ89 0300 0000 0001 5689 7053, BIC (SWIFT) CEKOCZPP.

Vzhledem k neudělení dotace vás prosíme, abyste členský příspěvek uhradili obratem.

Děkujeme!

Výbor Společnosti C-M-T

Společenská rubrika

Od 1. dubna do 30. září 2022 oslavili životní jubileum tito naši členové

Irena Kudělková	80 let
Ladislav Slováček	75 let
Josef Jakubů	65 let
Jiřina Thumová	65 let
Jarmila Veselá	65 let
Eva Železná	65 let
Miroslav Diviš	60 let
Blanka Knapová	60 let
Milena Ligocká	60 let
Jitka Poláková	60 let
Petr Vlček	60 let
Ing. Jan Jasanský	55 let
Milan Šmucr	50 let

Blahopřejeme

Byli jsme v Senátu

Dne 19. května 2022 si dvě desítky členů Společnosti C-M-T dali dostaveníčko v Praze. Na pozvání senátora Jana Holáska z Hradce Králové jsme dostali možnost prohlédnout si reprezentační prostory Valdštejnského paláce, kde nyní sídlí Senát Parlamentu ČR.

Na prohlídku jsme dostali velmi šikovnou a ochotnou paní průvodkyni, která nás podrobně seznámila s historií Valdštejnského paláce i s osudy samotného Albrechta z Valdštejna. Prohlédli jsme si nádherné prostory historické budovy s krásnou výzdobou.

Všechny zaujali překrásně malované stropy, ale třeba i zajímavé krby v jednotlivých místnostech. Nahlédnout jsme mohli i do jednací místnosti ústavního výboru Senátu PČR.

Návštěva současného jednacího sálu senátorů se pro mě nejprve stala problémem, proto-

že plošina neměla dostatečnou nosnost. Nakonec se ale našel druhý vchod, a tak jsme se všichni mohli dostat až k lavicím jednotlivých senátorů i k řečnickému pultíku.

Celá prohlídka byla moc zajímavá a děkujeme panu senátorovi za možnost ji absolvovat.

Po jejím skončení jsme všichni zamířili do nedaleké Malostranské Besedy, kde jsme poobědvali a zbytek odpoledne strávili v družné konverzaci.

Jsem moc rád, že jsme se po dlouhé době alespoň někteří opět potkali a už teď se těším na setkání příště.

Michal Šimůnek

Sleva pro cestující

Ministerstvo dopravy schválilo od 1. července 2022 novou slevu pro cestující, kteří pobírají invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně nebo pro osoby, které jsou uznány jako invalidní ve 3. stupni, ale z různých důvodů nepobírají invalidní důchod. Sleva je ve výši 50 % z obyčejného jízdného. Nárok na slevu lze uplatnit na základě „Potvrzení pro slevu na jízdném pro uživatele invalidního důchodu 3. stupně". Tento dokument s potřebným QR kódem budou moci občané, kteří neuplatňují slevu na základě průkazu ZTP nebo ZTP/P, získat:

• elektronicky v rámci eportálu České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ),
• fyzicky na Okresní správě sociálního zabezpečení (OSSZ), Pražské správě sociálního zabezpečení (PSSZ)nebo Městské správě sociálního zabezpečení v Brně (MSSZ Brno).

Nárok na slevu na jízdném se bude prokazovat ukázáním QR kódu a předložením průkazu totožnosti. Potřebný QR může být:

• v papírové formě,
• v elektronické formě v podobě dokumentu PDF,
• v elektronické formě uložené v mobilní aplikaci OneTicket (do této aplikace lze kód získaný od ČSSZ jednoduše načíst a při všech cestách jednoduše ukázat).

Samotná kontrola ve vozidlech veřejné dopravy bude prováděna standardními odbavovacími zařízeními nebo nově vytvořenou mobilní aplikací CheckTicket – kontrola dokladů, která bude pro mobilní telefony k dispozici volně ke stažení.

„Informace o zavedení nové slevy jsme v předstihu předali všem dopravním svazům. Cenový výměr MF představuje určitou podobu obecně závazného právního předpisu. Nárok na slevu proto lze uplatnit ve všech vlacích a autobusech veřejné linkové dopravy (s výjimkou městské dopravy), a to bez ohledu, zda jde o objednávanou nebo komerční dopravu. Na internetových stránkách CENDIS i ČSSZ jsou uvedeny informace pro cestující týkající se slev pro osoby invalidní ve 3. stupni. Informační pomoc při nesnázích spojených s prokazováním slevy, případně s dalšími otázkami, podle těchto informací poskytují pracovníci „Oddělení zákaznické podpory" státního podniku CENDIS, které je možné kontaktovat na e-mailu info@oneticket.cz nebo na telefonu +420 222 266 755. Tato služba je k dispozici 24 hodin denně 7 dní v týdnu," informovalo ministerstvo dopravy.

Pokud se vám stane, že dopravce vám nebude chtít uznat slevu na jízdném, zkuste oka-

mžitě volat příslušnou linku CENDIS, případně si vyžádejte číslo vlaku nebo autobusového spoje, jméno řidiče nebo průvodčího a podejte stížnost na příslušnou dopravní společnost, případně emailem na CENDIS.

„Jsem rád, že se nám společnými silami daří plnit další důležitý slib. Tento krok pomůže řádově desítkám tisíc lidí. Zároveň celý systém děláme tak, aby byl pro všechny uživatelsky co nejpřívětivější. Je to další pomoc státu, kde jsme přinesli komplexní a moderní řešení. Kus práce odvedla v rekordním čase ČSSZ. Děláme prostě konečně to, co tu dlouho nešlo,“ uvedl ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL).

„Digitalizaci služeb, které jako úřad poskytujeme, považuji za jednu z klíčových priorit ČSSZ. Naším cílem je umožnit klientům díky ePortálu ČSSZ využívat moderní technologie naplno a netrávit čas docházením na úřad osobně,“ doplňuje František Boháček, ústřední ředitel České správy sociálního zabezpečení.

Milostivé léto II.

Týká se exekucí, které byly zahájeny před loňským 28. říjnem. Skončit by mohly exekuce na dluh u samospráv, úřadů, státních fondů, škol, městských či státních a polostátních firem, zdravotních pojišťoven, Českého rozhlasu či České televize. Dlužník bude muset exekutorovi písemně sdělit, že žádá o zahájení postupu podle pravidel „milostivého léta“ a může požádat o sdělení výše dlužné částky, kterou má ještě uhradit. Změna oproti loňskému roku je ve zvýšení paušální náhrady nákladů exekuce, a to z 908,- na 1.815,- s daní z přidané hodnoty a nově bude muset exekutor dlužníkovi odpovědět do 15 dnů. Při překročení této lhůty se dlužníkovi „milostivé léto“ prodlouží.

Tento institut nemohou uplatnit osoby v insolvenci a dále také ty, jejichž dluhy se řeší v rámci správní a daňové exekuce, které využívá např. finanční úřad nebo Česká správa sociálního zabezpečení. Dále sem nespadají ani majetkové sankce nebo uložené peněžité tresty v rámci trestního řízení za úmyslný trestný čin, pohledávky za výživné apod.

K akci se opět mohou připojit i soukromé subjekty, ale není dosud jasné, které banky se k akci připojí a jakým způsobem. Moneta Money Bank již spustila své vlastní „milostivé léto“, a to od 1. 6. 2022 do 31. 8. 2022. Týká se klientů, kteří jsou v exekuci nebo v prodlení se splácením svých finančních závazků o více než 90 dní. Lidé v exekuci mají od 1. 6. 2022 tříměsíční lhůtu na doplacení dlužné jistiny, banka jim oplátkou odpustí veškeré sankční poplatky a úroky. Klienti, kteří byli k 31. květnu letošního roku v prodlení o více než 90 dní mají na rozdíl od klientů v exekuci na splacení dlužné jistiny až sedm let. Nabídka se vztahuje na nezajištěné spotřebitelské úvěry pro fyzické osoby a také na nezajištěné půjčky živnostníkům neboli OSVČ.

Svou verzi „milostivého léta“ plánuje také Česká spořitelna, která však ještě nezveřejnila podrobnosti akce. I další banky zvažují, zda nepřijít s podobným projektem. Mezi tyto banky patří Air Bank, ČSOB, Fio banka, Raiffeisenbank a UniCredit Bank. Ostatní bankovní instituce však připojení se k „milostivému létu“ neplánují. Mezi ně patří například Expobank, Hello bank!, Komerční banka, mBank či Oberbank.

Loni bylo v rámci Milostivého léta podle podkladů k novele zastaveno cca 42.000 exekucí. Podle exekutorské komory mohli dlužníci akci využít u 1,3 milionu exekucí.

Dálniční poplatky

Zkušební provoz mýtných bran na dálnicích by měl končit koncem letošního roku a od příštího roku by mělo dojít k jejich plnému provozu. To by také znamenalo, že od tohoto data budou všechna vozidla, která projedou mýtnou bránou, zaevidována do systému, zda mají zaplacené dálniční poplatky. Protože držitelé parkovacích průkazů jsou osvobozeni od dálničních poplatků, vedlo by to k tomu, že by majitelé těchto vozů byli neustále sankcionováni za nezaplacení dálničních poplatků. Ředitel Státního fondu dopravní infrastruktury Zbyněk Hořelica sdělil, že zatím bude i v roce 2023 pokračovat zkušební systém mýtných bran. Dosud není připravena novela zákona, která by upravovala, jak řešit odpuštění poplatků u výše uvedených držitelů parkovacích průkazů a tím také průkazů ZTP a ZTP/P. Ve svých důsledcích to znamená, že od roku 2023 se vůbec nic nemění v otázce odpuštění dálničních poplatků. Systém zůstane zatím tak jak je, to znamená, že parkovací průkazy, které jsou vydávány obcemi na základě průkazu ZTP a ZTP/P, budou i nadále přenosné a je možné parkovací průkaz přenášet z auta do auta.

Jak získat jednorázový příspěvek 5000,- Kč na dítě

Rodinám s příjmem do jednoho miliónu korun hrubého bude vyplacen na každé dítě do 18 let věku jednorázový příspěvek ve výši 5 000,- korun. Jeden milión korun hrubého odpovídá mzdě přibližně 83 330,- korun hrubého měsíčně.

Vyplatit příspěvek se navrhuje všem dětem, které v červenci 2022 mají nárok na výplatu přídavku na dítě, a to za měsíc červen 2022 s podmínkou, že ke dni 1. srpna 2022 nedovršili 18 let věku. Všem těmto dětem, respektive jednomu z jeho rodičů, bude příspěvek vyplacen automaticky, tedy bez žádosti.

U dětí, které ke dni 1. srpna 2022 sice nedovrší 18 let věku, ale nemají nárok na výplatu přídavku na dítě v červenci 2022 za měsíc červen 2022 a u dětí narozených od 2. srpna

2022 do dne 31. prosince 2022, již příspěvek nebude vyplacen automaticky, ale musí se o příspěvek požádat. Podmínkou nároku v této situaci je podmínka trvalého pobytu a bydliště dítěte na území České republiky a podmínka rozhodného příjmu rodičů nebo rodiče, se kterými dítě ke dni podání žádosti o příspěvek žije, v roce 2021 nepřesáhla 1 milion Kč hrubého.

V situacích, kdy jednorázový příspěvek nebude vyplácen „automaticky" s vazbou na přídavek na dítě, bude řízení o dávce zahájeno na základě elektronické nebo listinné žádosti. Tuto žádost bude možné podat prostřednictvím elektronické aplikace ministerstva, která bude součástí informačního systému státní sociální podpory nebo prostřednictvím konkrétního kontaktního místa veřejné správy „Czech POINT". Osoby, které nebudou moci využít elektronické podání žádosti, budou moci využít uvedená konkrétní kontaktní místa veřejné správy „Czech POINT", která se nacházejí na obecních úřadech, krajských úřadech, matričních úřadech a také na poštách. Plné využití Czech POINTŮ na poštách bude možné s ohledem na nutnou úpravu interního systému pošt až od 1. října 2022.

Za rodiče pro účely vyhodnocení nároku na příspěvek budou považováni nejen biologičtí rodiče nebo osvojitelé, ale také osoby, jimž bylo dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, manžel, partner rodiče nebo vdovec nebo vdova po rodiči nebo druh či družka rodiče nebo uvedené osoby, pokud s dítětem a rodičem nebo uvedenou osobou žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Podmínka, že alespoň po dobu 3 měsíců bezprostředně předcházejících dni podání žádosti o příspěvek musí společně uhrazovat náklady na své potřeby, platí pro druha a družku.

Pro účely tohoto jednorázového příspěvku budou posuzovány příjmy rodičů, resp. osob, které budou za rodiče považovány. Za příjem budou považovány příjmy obdobné příjmům podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, bez odpočtu daně z příjmů připadajících na tyto příjmy. Výši rozhodných příjmů za rok 2021 budou rodiče prohlašovat formou čestného prohlášení. Krajská pobočka Úřadu práce a ministerstvo budou oprávněni vyžádat si od České správy sociálního zabezpečení a Ministerstva financí údaj o výši příjmů, které jsou uvedenými institucemi evidovány pro případnou kontrolu. **Příspěvek na péči se do příjmů NEZAPOČÍTÁVÁ.**

Údaje o výši příjmů rodičů, se kterými dítě žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby, a který není žadatelem o příspěvek, budou vyloučeny z nahlížení ze spisu. Jedná se o opatření, které zamezí přístupu žadatele o příspěvek k výši příjmů druhého rodiče, jehož příjmy jsou podmínkou pro posouzení nároku na příspěvek.

Příjmy dítěte nejsou pro účely tohoto příspěvku započítávány. Vychází se z obdobné úpravy, jako u dávek státní sociální podpory, kdy se do rozhodného příjmu nezapočítávají příjmy nezaopatřeného dítěte ze závislé činnosti a příjmy ze samostatné výdělečné činnosti po období červenec a srpen. Pro účely tohoto příspěvku nebudou započteny žádné příjmy

dítěte, uvedené je sjednoceno, aby nedocházelo k nezvýhodnění rodin s dětmi, které si přivydělávají samostatnou výdělečnou činností.

Úřad práce ČR bude vyplácet jednorázový příspěvek a zároveň také bude rozhodovat, zda příspěvek 5 000,- Kč žadateli náleží.

Nestůjte ve frontě, zřiďte si Mobilní klíč eGovernmentu a komunikujte s Úřadem práce ČR elektronicky

Každé čtvrtletí dokládají příjemci příspěvku na bydlení, přídavku na dítě a zvýšeného příspěvku na péči příjmy a uhrazené náklady na bydlení za předchozí kvartál. Tato povinnost ale neznamená, že klienti musí trávit čas ve frontách. Podklady pro vyhodnocení nároku na výše uvedené dávky je možné zaslat elektronicky, např. přes Identitu občana (mj. bankovní identitu či Mobilní klíč eGovernmentu). Nově si zájemci mohou zřídit mobilní klíč na všech krajských pobočkách Úřadu práce ČR u přepážek označených logem Czech POINT.

Tuto možnost mohou využít všichni klienti ÚP ČR, včetně občanů Ukrajiny pod dočasnou ochranou.

Příjemci výše uvedených dávek musí každé čtvrtletí dokládat příjmy a náklady související s bydlením proto, aby jim nárok na ně nezanikl. Zároveň se také na základě těchto podkladů promítne do výše už poskytovaných dávek to, že případně došlo ke zvýšení nákladů na bydlení, např. v souvislosti se zdražením energií, nebo k poklesu příjmů.

Změny stačí doložit v průběhu celého července. Není tedy nutné jít na ÚP ČR hned v prvních dnech nového čtvrtletí. S ohledem na aktuální situaci a s ohledem na fakt, že se na ÚP ČR denně obrací čím dál tím větší počet klientů, snaží se úřad v maximální možné míře zajistit dostupnost služeb všem, kteří je potřebují.

„Nejjednodušší a nejrychlejší forma komunikace s Úřadem práce ČR je ta elektronická, prostřednictvím nástrojů Identity občana. Jsme si vědomi toho, že ne všichni klienti chtějí využívat elektronickou komunikaci, třeba kvůli obavě z toho, že to nezvládnou, nebo dávají přednost osobnímu jednání. Proto jsme na všech našich krajských pobočkách otevřeli ve spolupráci s Českou poštou s. p. kontaktní pracoviště Czech POINT. Na viditelně označených přepážkách si lidé mohou bezplatně zřídit např. Mobilní klíče eGovernmentu. Tato forma vzájemné komunikace se v praxi velmi dobře osvědčila a naší snahou je přiblížit ještě více tyto služby veřejnosti,“ shrnuje generální ředitel ÚP ČR Viktor Najmon.

Lidé mohou tedy s ÚP ČR komunikovat elektronicky v případě žádostí o dávky, podpory či zprostředkování zaměstnání a zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, stejně jako v

případě dokládání rozhodných skutečností pro konkrétní dávky.

Formuláře mohou zasílat elektronicky prostřednictvím Identity občana. Vybrat si mohou hned z několika nástrojů, jako je Bankovní identita, eObčanka, NIA ID nebo třeba už zmíněný Mobilní klíč eGovernmentu. Další možností je podání dokumentů přes datovou schránku či email s uznávaným elektronickým podpisem.

Tiskopisy je možné zaslat též poštou (s vlastnoručním podpisem) nebo odevzdat na podatelně příslušného kontaktního pracoviště ÚP ČR. Formuláře, včetně jejich vyplněných vzorů, jsou k dispozici na https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare.

Informace o možnostech e-podání jsou zájemcům dostupné na https://www.uradprace.cz/web/cz/elektronicka-komunikace.

Aby Úřad práce ČR lidem ještě více zjednodušil proces vyplňování žádostí, postupně zveřejňuje na svých webových stránkách (https://www.uradprace.cz/web/cz/prakticke-rady-informacni-letaky) a sociálních sítích návodné videospoty. Včetně toho, který jednoduše vysvětluje jak na elektronickou komunikaci s Úřadem práce ČR.

A na webových stránkách ÚP ČR – www.uradprace.cz – jsou zájemcům k dispozici další praktické podrobnosti.

Poradí i „virtuální asistent“. Tzv. chatbot komunikuje s lidmi na základě definovaných, a tedy nejvíce frekventovaných, otázek z oblasti nepojistných sociálních dávek i zaměstnanosti. V případě obecných dotazů se pak klienti mohou obracet na Call centrum ÚP ČR (tel. 800 779 900 bezplatná linka, e-mail: callcentrum@uradprace.cz).

Kateřina Beránková, tisková mluvčí ÚP ČR

Zdravotně postižené zaměstnává méně než polovina firem. Ostatní volí náhradní plnění

Více než polovina českých firem nenaplňuje zákonná kritéria o zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Namísto toho volí větší společnosti některou z forem náhradního plnění. Řada pracovně znevýhodněných tak o získání příležitosti k profesnímu sebenaplnění prozatím marně usiluje. Poskytnutím pracovní pozice lidem s hendikepem přitom může zaměstnavatel nejen ušetřit na výdajích, ale zejména získat loajální pracovníky a prokázat svůj společensky odpovědný přístup.

Povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením (OZP) má v České republice ka-

ždá firma s více než 25 pracovníky. Dle zákona by měl počet OZP v takovýchto společnostech odpovídat minimálně 4procentnímu podílu všech zaměstnanců.

Tuto normu však podle dat Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) v současnosti naplňuje pouze 46 procent zaměstnavatelů. Zbylí přistupují k některé z forem náhradního plnění. Mezi ně lze zařadit odebírání výrobků a služeb od firem působících na chráněném trhu práce (49 %) nebo odvádění finančních prostředků do státního rozpočtu (5 %).

Podle Českého statistického úřadu žilo v roce 2019 v Česku přes 1 152 000 osob se zdravotním postižením. Ačkoli je většina z nich ekonomicky neaktivní, představují OZP dlouhodobě 15–20 procent uchazečů o práci.

„Pracovní trh by měl být co možná nejvíce otevřený a vytvářet rovné příležitosti a podmínky podporující důstojnost a diverzitu. V našich zákaznických servisech zaměstnáváme více než 70 procent kolegů se zdravotním postižením. Umožňujeme jim se profesně rozvíjet a seberealizovat. Zároveň vždy rádi spolupracujeme se zaměstnavateli, kteří na volné pozice hledají OZP. Pomáháme jim získat oddané zaměstnance, jejichž práci si navíc mohou odepsat v rámci náhradního plnění. Momentálně je součástí našeho týmu 116 zdravotně znevýhodněných kolegů, kteří spolupracují na projektech pro celkem 26 klientů,“ popisuje Ivana Smejkalová, ředitelka společnosti Comdata PRO působící v oblasti zákaznického servisu.

Právě s touto společností spolupracuje při hledání práce pro své těžce tělesně postižené klienty také Liga vozíčkářů. *„Problémem při hledání uplatnění na trhu práce často bývá nejen bariérové prostředí, ale také náročné požadavky na praxi či vzdělání. Snažíme se proto naše klienty motivovat a posunout v jejich kariéře tak, aby práce odpovídala jejich schopnostem a zdravotním možnostem. To se v tomto případě daří, naši klienti jsou s prací v zákaznickém servisu velmi spokojeni, práce s lidmi je baví,“* vysvětluje sociální pracovnice z Ligy vozíčkářů Tereza Hejduková.

OZP jsou na trhu práce jednou z nejvíce ohrožených skupin a jejich přístup k zaměstnání je oproti uchazečům bez zdravotního omezení výrazně ztížen. Firmy jsou tak různými cestami podněcovány, aby zdravotně znevýhodněné do svých struktur začleňovaly.

„Zaměstnavatelé jsou motivováni k zaměstnávání OZP mimo jiné nárokem na příspěvky spojené s jejich pracovním uplatněním, které jim může poskytnout místně příslušná krajská pobočka Úřadu práce ČR. Kromě toho čerpají společnosti zaměstnávající OZP roční slevu na dani z příjmů v částce 18 tisíc korun za každého pracovníka se zdravotním postižením a 60 tisíc korun za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením,“ uvádí Eva Davidová, tisková mluvčí MPSV.

Kromě ekonomických výhod v podobě zrušení povinnosti náhradního plnění a možnosti

čerpání bonusů je zaměstnávání OZP významným deklarováním sociální odpovědnosti dané firmy. Začleňování zdravotně postižených na pracovní trh přispívá k jejich úspěšné integraci a pomáhá odbourávat řadu neopodstatněných předsudků, jimž tito lidé ze strany veřejnosti mnohdy čelí.

„Jediným skutečně destruktivním hendikepem je nechuť či nezájem pracovat. Vše ostatní je relativní a překonatelné. Pokud dáme hendikepovaným kolegům šanci být užiteční stejně, jako ji dáme komukoli jinému, a současně zajistíme, aby jejich hendikep práci přímo nebránil, neměli bychom se k nim stavět jinak než ke komukoli jinému,“ radí sociolog Vojtěch Bednář.

Zaměstnavatel je za zákona povinen zajistit, aby OZP pracovaly pouze v rozsahu a za podmínek odpovídajících jejich zdravotnímu stavu. Podle Bednáře by se měla firma zejména v začátcích snažit zdravotně postiženému vytvořit ideální podmínky k náplni profese, ale současně mu dát dostatek prostoru pro to, aby mohl samostatně pracovat a realizovat se.

„Aktivní pomoc či podpora má smysl na začátku adaptace a v mimořádných situacích, ve kterých hendikepovaný není s to fungovat plnohodnotně. Vždy jindy je nejlepší, když na něj pohlížíme jako na kteréhokoli jiného zaměstnance. Pokud jde o adaptaci do kolektivu, kolegové by si měli být hendikepu vědomi, ale není dobré na něj upozorňovat, nemá-li přímou souvislost s prací,“ doporučuje sociolog.

V minulém roce se dle dat MPSV v rámci chráněného pracovního trhu zdravotně postižení nejvíce uplatňovali v administrativě (42 %), zpracovatelském průmyslu (17 %) a velkoobchodě i maloobchodě (13 %). Oblast zákaznických služeb, v níž nabízí své služby společnost Comdata PRO, je z pohledu zaměstnávání OZP ideálním sektorem.

„Na poli zákaznického servisu úspěšně spolupracujeme s velkými společnostmi jako O2, Vodafone či ČEZ. Naši zdravotně znevýhodnění kolegové se při práci na projektech klientů častokrát pyšní nadprůměrnými, či dokonce nejlepšími výsledky z celého týmu. Základem úspěchu je nastavit vzájemnou kooperaci tak, aby z ní benefitovala jak daná firma, tak zaměstnanec. V tomto směru máme již více než dvouleté zkušenosti. Své know-how tak rádi nabídneme dalším klientům. Dveře otevřené u nás rovněž mají všichni zdravotně znevýhodnění s touhou po profesním uplatnění,“ uzavírá Jan Nedělník, CEO Comdata Czech a Hungary.

Za jakých podmínek lze čerpat krátkodobé a dlouhodobé ošetřovné

Potřebujete se postarat o osobu blízkou či svého potomka, kteří onemocněli? Zákon o nemocenském pojištění na takové situace pamatuje a umožňuje čerpat dávky krátkodobého či dlouhodobého ošetřovného. Česká správa sociálního zabezpečení připomíná, kdo a v jakých situacích může ošetřovné čerpat.

Krátkodobé a dlouhodobé ošetřovné jsou dávky ze systému nemocenského pojištění. Podmínkou nároku na obě varianty ošetřovného je, že jste jako zaměstnanci tzv. nemocensky pojištěni (účastni nemocenského pojištění).

Krátkodobé ošetřovné je vám poskytováno, pokud ošetřujete své dítě mladší 10 let, které onemocnělo nebo kterému se stal úraz. V případě nemoci či úrazu staršího dítěte (či starší osoby obecně) náleží ošetřovné, pokud je jeho ošetřování podle ošetřujícího lékaře nezbytné. V obou případech o potřebě ošetřování rozhodne ošetřující lékař. Ošetřovné lze čerpat i v době, kdy musíte pečovat o zdravé dítě mladší 10 let proto, že školské nebo dětské zařízení bylo uzavřeno pro nepředvídatelnou událost (např. z důvodu havárie, epidemie, přírodní katastrofy), dítěti byla nařízena karanténa nebo osoba, která jinak o dítě pečuje, sama onemocněla.

Podmínkou nároku na ošetřovné je také společná domácnost. To neplatí v případě ošetřování nebo péče o:
vašeho příbuzného v přímé linii,
vašeho sourozence,
manžela/manželku,
registrovaného partnera / registrovanou partnerku,
rodiče manžela/manželky,
rodiče registrovaného partnera / registrované partnerky.

OSVČ, která se dobrovolně přihlásila k nemocenskému pojištění, nárok na ošetřovné nevzniká.

Krátkodobé ošetřovné lze čerpat maximálně 9 kalendářních dnů (vyplácí se i za soboty, neděle, svátky). Rodiče se v průběhu těchto 9 dnů mohou v ošetřování jednou vystřídat. Samoživitel, který má v trvalé péči dítě ve věku do 16 let, jež neukončilo povinnou školní docházku, může čerpat ošetřovné až 16 kalendářních dnů.

Dlouhodobé ošetřovné vám umožňuje zůstat doma, pokud potřebujete pečovat o člena rodiny, u kterého byla poskytována lůžková péče v rámci hospitalizace alespoň 4 kalendářní dny po sobě jdoucí. Dále se předpokládá, že zdravotní stav ošetřované osoby po

propuštění z hospitalizace do domácího prostředí bude nezbytně vyžadovat poskytování dlouhodobé péče po dobu alespoň 30 kalendářních dnů.

Nesmí však přitom jít o akutní lůžkovou péči standardně poskytovanou ošetřované osobě za účelem provedení zdravotních výkonů, které nelze provést ambulantně. To znamená, že důvody k hospitalizaci nesmí být diagnostické, ale léčebné.

Hospitalizace není vyžadována u osoby v nevyléčitelném stavu, který vyžaduje poskytování paliativní péče a dlouhodobé péče v domácím prostředí. U osoby v nevyléčitelném stavu rozhodne o potřebě dlouhodobé péče její ošetřující lékař.

Okruh osob, které mohou čerpat dlouhodobé ošetřovné, je poměrně široký. Mohou jimi být příbuzní (např. manželka, dospělý potomek, tchyně, švagr, neteř nebo snacha, druh/družka ošetřované osoby nebo osoba žijící s ošetřovanou osobou v domácnosti). U osob bez přímého příbuzenského vztahu je zákonem stanovena podmínka společného místa trvalého pobytu s osobou, které je poskytována celodenní péče.

U osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) musí být pro nárok na dávku splněna podmínka dobrovolné účasti na nemocenském pojištění alespoň po dobu 3 měsíců předcházejících dni nástupu na dlouhodobé ošetřovné. OSVČ nesmí v době pobírání této dávky osobně vykonávat samostatnou výdělečnou činnost.

Doba poskytování dávky činí nejdéle 90 kalendářních dnů a začíná prvním dnem vzniku potřeby dlouhodobé péče.

Výše krátkodobého a dlouhodobého ošetřovného

Ošetřovné činí za kalendářní den 60 % redukovaného denního vyměřovacího základu. Ošetřovné vyplácí okresní správy sociálního zabezpečení nejpozději do 1 měsíce od data, kdy obdržely kompletní podklady ke zpracování výplaty. Výplata ošetřovného se provádí bankovním převodem na účet nebo poštovní poukázkou na adresu příjemce.

Nejčastější otázky a odpovědi ke krátkodobému ošetřovnému

Kdo vystaví rozhodnutí o potřebě ošetřování otci dítěte, když matka dítěte, která o dítě jinak pečuje, onemocněla nebo byla přijata k poskytnutí lůžkové péče ve zdravotnickém zařízení?

Při onemocnění či přijetí k poskytnutí lůžkové péče ve zdravotnickém zařízení u osoby, která jinak o dítě pečuje, se nárok na dávku uplatňuje tiskopisem Rozhodnutí o potřebě ošetřování (péče), který vystavuje ošetřující lékař osoby, jež onemocněla. Ošetřujícím lékařem se rozumí poskytovatel zdravotních služeb, jehož lékaři poskytují pojištěnci, ošet-

řované osobě nebo jiné posuzované osobě ambulantní, lůžkovou nebo lázeňskou léčebně rehabilitační péči.

Které tiskopisy použít při uplatnění nároku na ošetřovné v případě vystřídání rodičů při péči o nemocné dítě?

Rodič, jenž ošetřoval člena domácnosti (převzal péči) jako druhý v pořadí, uplatní nárok na ošetřovné tiskopisem Žádost o ošetřovné osoby, která převzala ošetřování (péči), který též obdrží na kterékoliv OSSZ. Na tomto tiskopise vyplní požadované údaje a přiloží II. díl – Rozhodnutí o ukončení potřeby ošetřování (péče), který mu vystaví ošetřující lékař. Tiskopis musí být podepsán i osobou, od níž přebírá ošetřování (péči). Tiskopisy předává zaměstnanec svému zaměstnavateli.

Může ošetřovat babička svého vnuka v případě, že s ním nežije ve společné domácnosti?

Ano, babička má nárok na ošetřovné při péči o svého vnuka, pokud je účastna nemocenského pojištění (vykonává pojištěné zaměstnání).

Může čerpat ošetřovné na dítě v případě jeho nemoci 9 kalendářních dnů matka dítěte a pokračovat na stejné dítě dalších 9 dnů čerpání ošetřovného otec dítěte? Bude mít otec dítěte nárok na dávku ošetřovného?

Nejdelší doba pro čerpání ošetřovného činí 9 kalendářních dnů u zaměstnance, u samoživitele až 16 kalendářních dnů. Podpůrčí doba u ošetřovného začíná od prvního dne potřeby ošetřování nebo péče. Otci tedy v tomto případě nárok na dávku ošetřovného nevznikne, protože podpůrčí doba 9 dnů ošetřování byla již vyčerpána.

Má matka, která pobírá rodičovský příspěvek a současně vykonává práci v zaměstnání (které je pojištěnou činností), nárok na ošetřovné?

Matka má nárok na ošetřovné, pokud nemůže pracovat v zaměstnání, kde jinak pracuje, z důvodu ošetřování dítěte mladšího 10 let, jehož zdravotní stav z důvodu nemoci nebo úrazu nezbytně vyžaduje ošetřování jinou fyzickou osobou. Pobírání rodičovského příspěvku není překážkou pro nárok na ošetřovné ze zaměstnání, ze kterého dávka náleží.

Jiná osoba (zaměstnanec), např. otec, nemá nárok na ošetřovné z důvodu ošetřování tohoto dítěte nebo péče o něj, jestliže jiná fyzická osoba (ve výše uvedeném případě matka) má z důvodu péče o toto dítě nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství nebo na rodičovský příspěvek.

Mají nárok na ošetřovné zaměstnanci, kteří pracují na dohodu o provedení práce?

Nemají. Nárok na ošetřovné nevzniká u zaměstnanců činných na základě dohody o pracovní činnosti či dohody o provedení práce.
Nejčastější otázky a odpovědi k dlouhodobému ošetřovnému

Má nárok na dlouhodobé ošetřovné druh/družka ošetřované osoby?

U druha/družky je podmínkou nároku shodné místo trvalého pobytu s ošetřovanou osobou. Jde-li o cizince, je také nutné shodné místo hlášeného pobytu v České republice nebo obdobného pobytu v cizině, a to po dobu alespoň 3 měsíců bezprostředně předcházejících dni vzniku potřeby dlouhodobé péče nebo dni prvního převzetí této péče.

U osob bez přímého příbuzenského vztahu je zákonem stanovena podmínka společné domácnosti a společného místa trvalého pobytu s osobou, které je poskytována celodenní péče.

Kdy má pojištěnec nárok na další dlouhodobé ošetřovné?

Pojištěnci může vzniknout nárok na další dlouhodobé ošetřovné nejdříve po uplynutí 12 měsíců ode dne, za který měl naposledy při stejné potřebě dlouhodobé péče nárok na výplatu dlouhodobého ošetřovného.

Prodlužuje se podpůrčí doba u dlouhodobého ošetřovného o dobu hospitalizace ošetřované osoby?

Podpůrčí doba u dlouhodobého ošetřovného začíná prvním dnem vzniku potřeby dlouhodobé péče a končí dnem, ve kterém končí tato potřeba péče. Podpůrčí doba však trvá nejdéle 90 kalendářních dnů.

Dlouhodobé ošetřovné se nevyplácí za kalendářní dny, kdy trvala hospitalizace ošetřované osoby, s výjimkou prvního a posledního kalendářního dne hospitalizace. Podpůrčí doba se tedy o dobu hospitalizace ošetřované osoby neprodlužuje.

Kolik dnů je nutná doba hospitalizace ošetřované osoby pro nárok na dlouhodobé ošetřovné?

Léčebná péče musí být poskytována alespoň 4 kalendářní dny po sobě jdoucí. Za den hospitalizace se považuje též den přijetí ošetřované osoby do zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotních služeb lůžkové péče a den propuštění z takového zařízení.
Hospitalizace není vyžadována u osoby v inkurabilním neboli nevyléčitelném stavu, který vyžaduje poskytování paliativní péče a dlouhodobé péče v domácím prostředí.

Zdroj: ČSSZ

Péče o osoby blízké z pohledu pečující osoby

S problematikou sladění péče o osobu blízkou s rodinným a pracovním životem se potýkají většinou ženy pečující o své dítě s postižením či ženy pečující o své nemocné rodiče. Vzhledem k náročnosti péče o své blízké odsunuly svůj pracovní a mnohdy osobní život, aby upřednostnily péči o svého potomka nebo rodiče. Časová náročnost pečujícím osobám neumožňuje plnit nároky standardního zaměstnání. Z běžného pracujícího se pak stává pečující, který zajišťuje celodenní péči svému dítěti či rodiči, seznamuje se s bližšími informacemi o nemoci nebo postižení svého blízkého; doprovází ho na různá vyšetření, rehabilitace… Osobní i pracovní život jde v této etapě většinou stranou. Samotní pečující přemýšlí, jak nejlépe životní situaci vyřešit, aby v rámci rodinného zázemí vše časově skloubili. Vždy jde o to, aby to nebylo na úkor péče o jejich blízkého. Jedná se o záležitost vysoce individuální.

Pokud pečujete o osobu závislou na péči jiné fyzické osoby, můžete si neomezeně přivydělat i pracovat na plný úvazek. Ustanovení § 241 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, stanovuje povinnost zaměstnavatelů vyhovět žádosti o kratší pracovní dobu nebo jinou vhodnou úpravu stanovené týdenní pracovní doby, pokud zaměstnanec prokáže, že převážně sám dlouhodobě pečuje o osobu, která se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve II. až IV. stupni závislosti.

Zaměstnavatel je povinen vaší žádosti vyhovět, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody.
Vážné provozní důvody nejsou zákoníkem práce nebo jiným právním předpisem nijak definovány. Zaměstnavatelé často neradi řeší žádosti o jinou vhodnou úpravu pracovní doby. Odmítání takových žádostí zaměstnavatelé odůvodňují právě „vážnými provozními důvody“. Je obecně vzato nepochybné, že zaměstnavatel může vyhovět žádosti o kratší pracovní dobu nebo o jinou vhodnou úpravu stanovené týdenní pracovní doby tím „snadněji“, čím více má zaměstnanců a čím lépe se jeho zaměstnanci mohou vzájemně zastupovat.
Pokud tedy zaměstnanec požádá zaměstnavatele o kratší pracovní úvazek či jinou úpravu pracovní doby, je třeba, aby zaměstnavatelé skutečně pečlivě zvážili, zda by vyhovění této žádosti znemožnilo, narušilo či vážně ohrozilo řádný provoz a zda jsou schopni tuto skutečnost prokázat v případném soudním sporu. Lze předpokládat, že vážné provozní důvody budou bránit vyhovění žádosti jen u specifických, zejména nezastupitelných zaměstnanců.

Péče o osoby závislé na pomoci druhé osoby ve vztahu k výpočtu důchodu

Náhradní doba pojištění je období, ve kterém se neodvádí žádné pojistné, přesto tato doba vstupuje do výpočtu důchodu a nároku na tento důchod. Náhradní doby pojištění vymezuje § 12 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Péče o osoby, které jsou

pro svůj nepříznivý zdravotní stav závislé na pomoci druhé osoby, je tedy také náhradní dobou pojištění a započítává se pro důchod. Zjednodušeně řečeno, lidem pečujícím o osobu blízkou je toto období započítáváno do doby pojištění, které je potřebné k přiznání důchodu,
a to i v případě, že pečující osoba není po dobu péče výdělečně činná a zálohy na pojištění si neplatí.

Účast na důchodovém pojištění z titulu náhradní doby pojištění se týká konkrétně: osob pečujících osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni I. = to znamená ve stupni lehké závislosti, nebo osobu jakéhokoliv věku, která je závislá na péči jiné osoby ve II. až IV. stupni, pokud spolu pečující osoba a uznaná osoba v příslušném stupni závislosti = osoba, o kterou se pečuje = žijí ve společné domácnosti. Podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o blízkou osobu.

Pro lepší objasnění: V případě péče o osobu závislou na péči jiné osoby se doba péče pečující osobě započítává u I. stupně závislosti jen v případě, že jde o dítě do 10 let. U dalších stupňů závislostí pak věk nehraje roli.

Osobou blízkou je v zásadě rodinný příslušník. Zákon o důchodovém pojištění vymezuje, že jde o manžela nebo manželku, příbuzného v řadě přímé, dítě vlastní, osvojené nebo dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů, dále o sourozence, zetě, snachu nebo manžela rodiče, a to kteréhokoli z manželů. Domácnost pak tvoří fyzické osoby, které spolu prokazatelně trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby a bydlení. V tomto případě nehraje příbuzenský vztah žádnou roli.

Náhradní doba pojištění - náhradní doba pojištění je životní období, v němž člověk sice neodvádí pojistné na důchodové pojištění, ale přesto se mu započítává pro důchod. Podmínkou pro započtení náhradní doby pojištění je, aby byla získána na území ČR a že pojištěnec v průběhu života získal aspoň jeden rok pojištění.

Doba péče se pro účely nároku na důchod hodnotí plně, tedy obdobně jako doba zaměstnání - nijak se nekrátí. Pokud doba péče trvala např. 5 roků, započítá se pro důchod celých 5 roků.

Pro výpočet důchodu je pak tato doba péče tzv. dobou vyloučenou, což znamená, že při stanovení výše důchodu se počet dnů vyloučených dob odečítá od celkového počtu dnů, na který se rozpočítává průměr výdělků. To má pozitivní význam v tom, že při výpočtu příjem dosažený před tímto obdobím a po něm nebude kvůli období bez výdělků tzv. „rozmělněn“.

U pečujících, kteří tedy během péče nepracovali, je pro výpočet důchodu doba péče vyloučena, tedy nezapočítávána. Pečující osoby, které se rozhodnou kvůli pečovatelským po-

vinnostem na pár let omezit svou pracovní aktivitu, tak nemusí mít obavu z významného negativního dopadu tohoto rozhodnutí na výši jejich starobního důchodu. Pečující, kteří kombinovali péči a práci a současně pečovali méně než 15 let, si mohou vybrat, zda doba péče bude z výpočtu vyloučena či příjmy z práce budou započítány.

Pro případy, kdy doba péče o osobu závislou trvala aspoň 15 let, stanoví zákon o důchodovém pojištění navíc specifický způsob výpočtu. Dojde ke dvojímu výpočtu procentní výměry důchodu, a to tak, že doba péče se bude považovat buď za dobu vyloučenou, nebo za dobu pojištění s příjmy odpovídajícími částkám vyplaceného příspěvku na péči. Platí zásada, že pečující osobě bude přiznána výše důchodu, která je pro ni výhodnější. V případě, že pečující osoba pečovala více než 15 let a současně během péče pracovala, je jako příjem pro výpočet důchodu započítán i příspěvek na péči.

Jak se doba péče o závislou osobu prokazuje?

Doba péče o osobu závislou na péči druhých, se prokazujete rozhodnutím Okresní správy sociálního zabezpečení. Vydané rozhodnutí pak při důchodovém řízení slouží jako doklad o tom, jak dlouho a v jakém rozsahu péče trvala. Požádat o vydání tohoto rozhodnutí lze kdykoliv po skončení péče. Zásadní je v tomto případě informace, že musí být podána vlastní žádost o vydání rozhodnutí, automaticky se totiž rozhodnutí nevydává. Pro zahrnutí péče do náhradní doby pojištění je tedy třeba podat na Okresní správě sociálního zabezpečení Návrh na řízení o vydání rozhodnutí o době a rozsahu péče, které bude následně sloužit jako podklad při sepisování žádosti o důchod.

Pokud pečující osoba vykonává péči i v době, kdy podává žádost o důchod, požádá současně i o vydání rozhodnutí o době péče. Pokud se na péči o osobu závislou podílelo více osob, započte se tato péče jako náhradní doba pojištění jen té osobě, která pečovala v největším rozsahu.

K žádosti o vydání rozhodnutí OSSZ o době a rozsahu péče předkládá pečující osoba kromě dokladů totožnosti zejména potvrzení krajské pobočky Úřadu práce o vzniku stupně závislosti a o době poskytování příspěvku na péči o závislou osobu a také popis průběhu vykonávané péče.

Vztah k osobě, o kterou je nebo bylo pečováno, se prokazuje např. rodnými nebo oddacími listy, z nichž vyplývá vzájemná příbuznost. V případech, kdy se nejedná o blízkou osobu, je třeba prokázat společnou domácnost s osobou, o kterou se pečuje, čestným prohlášením. Pokud osoba, o níž bylo pečováno, zemřela, předkládá se úmrtní list.

Úhrada zdravotního pojištění

Povinnost hradit zdravotní pojištění má podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravot-

ním pojištění, v platném znění, každá osoba s trvalým pobytem v ČR. Uvedený zákon vymezuje tzv. státní pojištěnce, za které stát každý měsíc ze státního rozpočtu uhradí zdravotní pojištění. Mezi tzv. státní pojištěnce rovněž patří osoby pečující o osoby závislé na péči jiné fyzické osoby ve II. až IV. stupni závislosti. Pečujete-li tedy o osobu závislou na péči jiné fyzické osoby ve II. až IV. stupni závislosti, musíte doložit vaší zdravotní pojišťovně do 8 dnů od vydání rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči potvrzení úřadu práce o poskytování péče.

Pokud bude osoba, o kterou pečujete, hospitalizována déle než kalendářní měsíc, zaniká jí nárok na výplatu příspěvek na péči po dobu hospitalizace a stát vám zdravotní pojištění proto přestane hradit. Buď si zdravotní pojištění musíte za dané období uhradit sami, nebo se musíte zaevidovat na úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, aby vám zdravotní pojištění uhradil stát.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti

Péče o osobu blízkou se formálně považuje za zaměstnání a z toho plynou i podmínky pro nárok na podporu v nezaměstnanosti. Pokud péči o blízkou osobu ukončíte, máte právo zaevidovat se na úřadu práce a možnost získat podporu v nezaměstnanosti. Po ukončení péče máte nárok na podporu v nezaměstnanosti, pokud jste během dvou předchozích let platili sociální pojištění alespoň dvanáct měsíců. Stát během doby péče sociální pojištění sice nehradí, doba péče se však započítává stejně jako zaměstnání do doby pojištění pro důchod.

Nejčastější otázky k dočasné pracovní neschopnosti

Nemoc či úraz a s tím související výpadek příjmu nejsou určitě nic příjemného. Jako kompenzaci mohou pracující čerpat náhradu mzdy při dočasné pracovní neschopnosti a nemocenské. Jaký je v tom rozdíl? V prvních 14 dnech dočasné pracovní neschopnosti vyplácí náhradu mzdy zaměstnavatel, od 15. dne náleží nemocenské hrazené Českou správou sociálního zabezpečení. Tento princip funguje i u nynějších karantén a izolací.

Účast na nemocenském pojištění zpravidla u všech zaměstnanců vzniká ze zákona a je povinná. Pojistné na nemocenské pojištění za ně odvádí zaměstnavatel. Osoby samostatně výdělečně činné se mohou účastnit nemocenského pojištění (a hradit pojistné) dobrovolně.

Na nemocenské (dávka vyplácená státem) má nárok zaměstnanec, který byl uznán dočasně práceneschopným pro nemoc nebo úraz (nebo mu byla nařízena karanténa) a jehož dočasná pracovní neschopnost (nebo nařízená karanténa) trvá déle než 14 kalendářních

dnů. Za prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti dostává zaměstnanec od svého zaměstnavatele náhradu mzdy. Trvá-li nemoc déle než 14 dní, pak mu od 15. dne vyplácí okresní správa sociálního zabezpečení (OSSZ) příslušná podle sídla zaměstnavatele (event. jeho mzdové účtárny) nemocenské.

Podmínkou nároku na nemocenské je účast na nemocenském pojištění, tedy že osoba je takzvaně nemocensky pojištěna. Účast na nemocenském pojištění vzniká u zaměstnance zpravidla dnem, ve kterém začal vykonávat práci pro zaměstnavatele, a zaniká dnem skončení doby zaměstnání. U OSVČ pak dnem, který uvedla v přihlášce k účasti na pojištění, nejdříve však dnem, ve kterém přihlášku podala.

Jestliže zaměstnání (pojištění) skončilo a následně zaměstnanec onemocněl, vztahuje se na něj ze zákona ochranná lhůta, kdy mu může vzniknout nárok na nemocenské. Ochranná lhůta pro nárok na nemocenské trvá nejdéle 7 kalendářních dnů ode dne zániku nemocenského pojištění. Pokud tedy onemocníte v těchto 7 dnech, prvních 14 dní nemáte na náhradu mzdy nárok, ale od 15. dne vám nemocenskou vyplácí OSSZ. Trvalo-li pojištění kratší dobu, činí ochranná lhůta jen tolik dnů, kolik trvalo zaměstnání.

O vzniku dočasné pracovní neschopnosti rozhoduje ošetřující lékař, a to vystavením Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti (tzv. eNeschopenky).

Nejčastější otázky a odpovědi k dočasné pracovní neschopnosti

Opravdu stačí zaměstnavateli pouze oznámit, že jsem práce neschopný, a již mu nemusím nosit neschopenku ani lístek na peníze?
Zaměstnanec má dle zákoníku práce povinnost zaměstnavateli neprodleně sdělit, že u něj nastala dočasná pracovní neschopnost. Tuto informaci postačí sdělit telefonicky nebo e-mailem. Stejným způsobem bude zaměstnanec informovat zaměstnavatele po kontrole zdravotního stavu, že jeho dočasná pracovní neschopnost dále trvá.

Lékař pojištěnci předá **Průkaz dočasně práce neschopného pojištěnce**, ve kterém jsou informace o dočasné pracovní neschopnosti a lékaři, který o ní rozhodl. Do tohoto průkazu lékař vyznačuje termín příští kontroly, potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti či její ukončení. Ostatní doklady týkající se pracovní neschopnosti zasílá lékař elektronicky přímo OSSZ, a to včetně potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti (dříve tzv. lístek na peníze). Pojištěnec tedy nemusí předávat zaměstnavateli žádné doklady. Zaměstnavatel si bude moci informaci o vzniku dočasné pracovní neschopnosti a jejím trvání ověřit prostřednictvím služeb ePortálu ČSSZ.

Jak si zažádám o výplatu nemocenského?
Od 1. 1. 2020 již pojištěnec nemusí podávat samostatnou žádost o výplatu nemocenského (dříve šlo jeden z dílů propisovacího tiskopisu). Žádost o nemocenské se ze zákona

považuje za podanou, pokud pracovní neschopnost trvá déle než 14 kalendářních dnů, a to na základě rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti a potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti, které zasílá lékař elektronicky přímo OSSZ.

Jako dočasně práce neschopný musím dodržovat režim, tedy být doma, na adrese, kterou jsem sdělil ošetřujícímu lékaři. Musí být tato adresa stejná jako adresa trvalého bydliště?
Není podmínkou, aby nahlášená adresa byla totožná s adresou trvalého bydliště. Důležité je dodržovat léčebný režim a rozsah stanovených vycházek a umožnit kontrolu jeho dodržování. Adresu pobytu lze změnit se souhlasem ošetřujícího lékaře, protože jde o součást režimu dočasně práce neschopného pojištěnce. U žádostí o změnu pobytu do zahraničí je nutný souhlas lékaře OSSZ.

Co si musím ještě pohlídat?
Určitě je nutné označit místo pobytu (zvonek) jmenovkou. Také je dobré si pamatovat, že možnost kontroly není omezena pouze na denní dobu, která odpovídá běžné pracovní době v kalendářním týdnu, tj. kontrolor může přijít i o víkendu nebo mimo pracovní dobu. Je nutné dodržovat dobu a rozsah stanovených vycházek.

Kontrola mě doma nezastihla. Hrozí mi nějaký postih?
V případě, že pracovníci OSSZ nemocného nezastihnou na uvedené adrese, vyzvou ho písemným oznámením, aby kontaktoval OSSZ. Pokud se prokáže porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce, zahájí OSSZ správní řízení, jehož výsledkem může být rozhodnutí o krácení nebo odejmutí nemocenského, tzv. postih.

Během prvních 14 dnů má také zaměstnavatel právo kontrolovat své zaměstnance „na neschopence“. Pokud zjistí nedodržování léčebného režimu, řeší se postih podle zákoníku práce.

Pojištěnci, který porušil režim dočasně práce neschopného nebo nesplnil povinnost součinnosti při kontrole tohoto režimu, může být nemocenské kráceno nebo odňato za dobu až 100 kalendářních dnů ode dne (každého) porušení tohoto režimu nebo ode dne nesplnění povinnosti součinnosti při kontrole tohoto režimu.

Jakou formou mi bude nemocenské vypláceno?
Nemocenské bude pojištěnci vypláceno stejným způsobem, jakým mu zaměstnavatel vyplácí mzdu nebo plat. Tuto informaci sděluje OSSZ zaměstnavatel.

Zákon nestanovuje pro výplatu nemocenského určitý konkrétní termín (např. den v měsíci). Nemocenské, stejně jako ostatní dávky nemocenského pojištění se podle zákona o nemocenském pojištění vyplácí zpětně ve lhůtě nejpozději do jednoho měsíce následujícího po dni, kdy byly OSSZ doručeny všechny potřebné a správně vyplněné doklady pro nárok

na výplatu dávky.

V případě OSVČ je nemocenské vypláceno stejným způsobem, jakým tato osoba platí pojistné na nemocenské pojištění.

Pojištěnec může písemně požádat o jiný způsob výplaty, kdy k této žádosti může využít tiskopis „Žádost o změnu způsobu výplaty při dočasné pracovní neschopnosti“, který je dostupný na ePortálu ČSSZ anebo v tištěné podobě na OSSZ.

Jako OSVČ si také nemusím žádat o výplatu nemocenského a bude mi vypláceno automaticky?
Pro všechny pojištěnce je v tomto případě postup stejný. OSVČ nemusí podávat žádost o výplatu nemocenského, jelikož ji lékař elektronicky zasílá přímo OSSZ. Pokud nemoc trvá déle než 14 dnů, lékař elektronicky odesílá i potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti, které nárok na výplatu dávky nemocenského zakládá.

Kolik dostanu peněz?
Pokud jste práce neschopni, po dobu prvních dvou týdnů dostáváte tzv. náhradu mzdy vyplácenou zaměstnavatelem. Náhrada mzdy je vyplácena ve výši 60 % z redukovaného průměrného hodinového výdělku a proplácejí se pouze pracovní dny, případně svátky, připadají-li na pracovní den.

Od 15. dne pracovní neschopnosti dostáváte nemocenské. Výše nemocenského je do 30. dne trvání pracovní neschopnosti stanovena ve výši 60 % z redukovaného denního vyměřovacího základu za kalendářní den, mezi 31. až 60. dnem se zvyšuje na 66 % a od 61. dne na 72 % redukovaného denního vyměřovacího základu za kalendářní den.

Redukovaný denní vyměřovací základ se počítá postupem podle zákona o nemocenském pojištění. Vychází ze součtu příjmů za rozhodné období (obvykle 12 kalendářních měsíců, pokud zaměstnání netrvalo např. kratší dobu), z něhož se určuje průměrná částka na kalendářní den (s některými dny se však nepočítá, protože by výsledný podíl nespravedlivě rozmělnily – jde např. o dny, za které nenáležela mzda, protože zaměstnanec pobíral některou z dávek nemocenského pojištění). Vypočtený průměr se redukuje za pomoci redukčních hranic, které se každoročně zvyšují.

Komu musí OSVČ hlásit, že ukončila DPN?
OSVČ ukončení DPN nikam nehlásí, oznámení o ukončení DPN zasílá lékař elektronicky přímo OSSZ. Povinností OSVČ je neprodleně po ukončení DPN lékařem vyplnit tiskopis „Hlášení zaměstnavatele/osoby dobrovolně nemocensky pojištěné při ukončení pracovní neschopnosti“, který je dostupný na ePortálu ČSSZ anebo v tištěné podobě na OSSZ. Bez doložení tohoto hlášení nelze vyplatit poslední dávku nemocenského.

Zdroj: ČSSZ

Příspěvek na telekomunikační služby

V poslední době se množí stížnosti na odebírání státního příspěvku na telekomunikační služby společností O2 držitelům průkazu ZTP/P.

Podle informací ČTÚ (Český telekomunikační úřad) nenastaly u tohoto příspěvku žádné systémové změny. I nadále podle zákona platí, že stát přispívá lidem, kteří na tento příspěvek získají nárok celkovou částkou 200 Kč měsíčně. Dokonce zákon rozšiřuje příjemce tohoto příspěvku o další osoby. Jedná se především o nemajetné. V tomto směru nenastala žádná změna a žádná se ani pro nejbližší období neplánuje. Tedy aspoň změna takového rázu, že by byl příspěvek zrušen. Spíše se jedná o rozšíření služby i na ostatní operátory a o přizpůsobení služeb občanům se zdravotním postižením.

Tazatele často mate i skutečnost, že jim společnost O2 započítávala do celkové ceny jejich telekomunikačních služeb částku příspěvku ve výši 220 Kč měsíčně. Tedy částku o 20 Kč vyšší, než je zákonný státní příspěvek. K této skutečnosti je třeba uvést, že společnost O2 na základě svého vlastního rozhodnutí odečítá z takového účtu nejen státní příspěvek 200 Kč, který obdrží od státu, ale k němu přidává z vlastních zdrojů navíc ještě částku 20 Kč. O takto navýšený příspěvek snižuje účet k úhradě držitele průkazu ZTP/P.

Podmínkou, aby se tak stalo, však je, že držitel průkazu ZTP/P požádá společnost O2 o tuto slevu písemně a současně svoji žádost doloží kopií platného průkazu ZTP/P. A zde je právě problém, na který se tazatelé dotazují. V případě, že jim je totiž příspěvek společností O2 zrušen, jedná se o situaci, kdy s největší pravděpodobností držiteli průkazu skončila platnost jeho původního, časově omezeného, průkazu ZTP/P. Společnost O2 tento termín přísně eviduje a v případě, že držitel průkazu nedoloží včas kopii nového platného průkazu ZTP/P, odpočet příspěvku okamžitě zruší. A to především proto, že v takovém případě nemá nárok na výplatu příspěvku 200 Kč od státu.

Co tedy v tomto případě dělat. Bude-li Vám tento příspěvek od společnosti O2 zrušen, je nutno v co nejkratším možném termínu společnost písemně kontaktovat a doložit v příloze opětovně novou kopii platného průkazu ZTP/P. V případě, že bude opětovně tento průkaz doložen, společnost O2 odpočet příspěvku od účtu obnoví.

Máte ePoukaz? Do 4 dnů můžete mít zdravotní pomůcky doma

Od května je u nás možné využívat elektronické poukazy na zdravotnické pomůcky. Je to podobné jako u léků, kde několik let fungují e-recepty. V případě ePoukazů je to ještě lepší: nejen, že už nemusíte papírový poukaz nikam posílat, zdravotní pomůcky si můžete lehce objednat až domů. Umožňuje to služba HartmannHome.cz.

Elektronizace v České republice pokračuje i ve zdravotnictví. Od 1. května 2022 se zavedly ePoukazy na zdravotnické pomůcky. Pacienti si tak můžou vybrat mezi poukazy papírovými a elektronickými. Obě možnosti zůstávají v platnosti (podobně jako u léků existují několik let papírové i elektronické recepty).

Tradiční papírové, a nově i elektronické poukazy, lze uplatnit také na webu HartmannHome.cz, který provozuje společnost HARTMANN – RICO. Zákazník si předepsané pomůcky objednává z pohodlí domova a kurýr mu objednávku zdarma doručí až do domu.

„Zákazníci, kteří už službu využívají, si velmi chválí její rychlost a také pohodlný způsob objednávky i doručení. Oceňují především, že se už nemusejí tahat s těžkými balíky zdravotních pomůcek pro své blízké nebo klienty, o které pečují,“ shrnuje dosavadní zkušenosti Martin Doležal, E-commerce Manager společnosti HARTMANN – RICO.

Právě jeden z největších světových výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků sází na digitální řešení stále víc a využívá nejlepší praxi z desítek zemí, kde působí. Službu HartmannHome.cz proto vyladil tak, aby lidem poskytla maximální podporu a servis v oblasti péče o zdraví.

„Nezapomínáme ani na ty, kteří nemají přístup k internetu. Zřídili jsme pro ně bezplatnou telefonní linku (800 100 150). Zkušené operátorky pomůžou s uplatněním poukazu a kompletně vyřídí odbavení zdravotních pomůcek. Zákazníkovi je doručíme do čtyř dnů,“ dodává Martin Doležal.

Od počátku je tato služba určena především pro inkontinenční pomůcky, ale postupně by se měla rozšířit na celé spektrum zdravotnických prostředků, například stomické pomůcky, pomůcky pro hojení ran a další potřebný sortiment.

Cestovat bez bariér je možné 35 let

Psal se rok 1987 a Československé státní dráhy (ČSD) zařadily do svého vozového parku první z moderních osobních vozů vyrobených ve východoněmecké vagonce v Budyšíně. I když byly stejně zelené jako ostatní tehdejší vagóny, na první pohled se lišily svou délkou, nízkou střechou a předsuvnými dveřmi. Uvnitř bylo rozdílů ještě více. Polstrované a posuvné sedačky, ale především dosud nevídaný speciální oddíl a prostorné WC, kde se mohli snadno pohybovat cestující na vozíku.

Železničáři tak před 35 lety nenápadně odstartovali zásadní změnu pro osoby se zdravotním handicapem. V době, kdy nebyly bezbariérové autobusy ani tramvaje a možnost svézt se metrem patřila spíše do roviny snů než reality, přišla železnice s absolutní novinkou. V letech 1987 a 1988 nasadila do vybraných dálkových a některých regionálních spojů celkem stovku vagónů, ve kterých mohli vůbec poprvé v Československu cestovat lidé na vozíku ve veřejné dopravě jako jakýkoliv jiný občan.

Do té doby se dalo s handicapem cestovat vlakem pouze ve služebním vagóně mezi kufry, kočárky nebo balíky a najednou měli lidé s handicapem poprvé své kupé a velkou bezbariérovou toaletu. Naši železničáři patřili při zpřístupnění železnice lidem na vozíku mezi špičku v Evropě a České dráhy v tomto směru patří stále mezi přední dopravce. Ilustrují to příklady ze zahraničí, kde západoněmecké železnice DB zařadily svých prvních 118 bezbariérových vozů do vlaků InterCity jen o 3 roky dřív a rakouské ÖBB zase o 3 roky později.

Zpočátku byl zájem o cestování vlakem i v těchto speciálních vozech velmi malý. Počet uskutečněných přeprav handicapovaných na vozíku se dal obrazně spočítat na prstech jedné, maximálně obou rukou. Počet vlaků, kde byla služba garantována, byl zprvu malý a údaj o bezbariérovosti se v jízdních řádech uváděl ve zvláštním přehledu. Na vozíku se dalo cestovat třeba expresy Slovenská strela, Košičan, Tatran nebo Ostravan mezi největšími městy Československa. Na velkých nádražích však na cestující čekalo mnoho architektonických bariér a také pohyb po městech nebyl snadný.

Deset let po nasazení prvních bezbariérových vozů do provozu prezentoval železniční jízdní řád bezbariérové vozy ani ne ve dvaceti nejdůležitějších expresech. V ostatních spojích byly bezbariérové vozy pro veřejnost v podstatě v utajení. Zájem o cestování vlakem byl v té době ze strany lidí s handicapem stále velmi malý. V polovině 90. let bylo evidováno kolem 200 objednaných přeprav ročně a celkem bylo přepraveno jen kolem 600 lidí na vozíku.

Rychlejší zpřístupnění vlaků pro lidi s handicapem po roce 1989 komplikovala zastavená obnova vozidel. ČSD a následně ČD v první polovině 90. let 20. století v důsledku ekono-

micko-politických změn téměř neobnovovaly svůj park osobních vozů a jednotek. Teprve po roce 1995 začal nákup prvních nových vlaků a ty už na cestování handicapovaných myslely.

Jako první byly dodány v letech 1995 až 1997 motorové vozy řady 843 z Moravskoslezské vagonky ve Studénce. Celkem 31 motorových vozů zpřístupnilo cestování na neelektrifikovaných tratích. Zpočátku jezdily například na rychlících a osobních vlacích na Českolipsku, Chomutovsku nebo z Olomouce do Opavy a Jeseníku.

Další úspěšnou řadou vozidel byly elektrické jednotky CityElefant, které zjednodušily cestování lidem se sníženou schopností pohybu a orientace na hlavních tratích z Prahy do Středočeského kraje s přesahem do Ústí nad Labem. Dříve vozily cestující až do Letohradu nebo České Třebové. Část vozidel jezdí také v Moravskoslezském kraji mezi Opavou, Ostravou, Českým Těšínem a Mosty u Jablunkova. Elefanty, přezdívané pro svou hliníkovou skříň také „ešus“ nebo „hliník“, byly uváděny do provozu od roku 2000 a vyrobeno jich bylo celkem 83. Čelní vozy mají 3 místa pro ortopedické vozíky, bezbariérovové WC a jsou vybaveny plošinami pro nástup, i když jsou samy nízkopodlažní. Díky tomu jimi snadno cestují i další lidé, kterým se špatně nastupuje do klasických souprav, například senioři, lidé po úrazech, malé děti nebo cestující s velkými nebo těžkými zavazadly.

V dálkové dopravě přineslo malou revoluci dodání sedmi jednotek Pendolino, které nám ukázaly železniční dopravu budoucnosti v úplně novém pohledu. I v rychlovlacích se myslí na cestující na vozíku. Pendolina nabídla handicapovaným například cestování na linkách Praha – Ostrava, Praha – Brno – Vídeň / Bratislava a dnes třeba z Prahy přes Ostravu do Košic nebo z Ostravy přes Prahu do Mariánských a Františkových Lázní nebo do Karlových Varů.

Díky novým bezbariérovým vozidlům začal postupně růst počet přístupných vlaků a značka bezbariérovosti se stala součástí informací o konkrétních spojích. V roce 1997 bylo v jízdních řádech uvedeno jen 12 bezbariérových vlaků, ale do roku 2007 tento počet vyskočil na 676 spojů. V té době bylo bezbariérových přibližně jen 8 % spojů Českých drah. V další dekádě vzrostl tento počet na 4 914 vlaků a v současném jízdním řádu nabízí největší český železniční dopravce 5 385 bezbariérových spojů, tedy přibližně 80 % své nabídky.

S obnovou techniky roste také počet bezbariérových vozidel a v případě regionální dopravy přímo nízkopodlažních souprav, které nabízejí snadné cestování všem, kterým se špatně chodí. Zásadní změnu v možnostech cestování handicapovaných na regionálních linkách přinesly od roku 2005 modernizované jednotky Regionova. I když se jedná o přechodné řešení, než bude pořízen dostatek úplně nových „motoráků“, bylo vyrobeno celkem 236 bezbariérových souprav, které ovládly velké množství neelektrifikovaných tratí v celé České republice. Od roku 2011 pak jezdí na našich tratích i nové bezbariérové sou-

pravy RegioShark a RegioPanter.

Počet bezbariérových vozidel Českých drah se tak zněkolikanásobil. V roce 1997 to bylo jen 141 vozů nebo jednotek, a to i se započítáním starých „pantografů“, které byly upravené pro nástup a cestování osob na vozíku (úprava madel, sklopné sedačky), ale nikdy nedisponovaly bezbariérovým WC, plošinami nebo rampami pro nástup handicapovaných. V roce 2010 už to bylo 410 vozidel, většinou už plně vybavených vším komfortem pro cestování na vozíku. V současnosti je takových vozidel více než 660 a to bylo ještě třeba nahradit zhruba padesátku vysloužilých pantografů, které se objevovaly ve statistice z roku 1997. Dalších skoro 200 moderních bezbariérových souprav je nyní objednáno u společností Siemens, Škoda a Pesa.

Nové soupravy přinášejí také podstatně větší komfort a služby handicapovaným. Zatímco před 35 lety se museli v prvních bezbariérových spojích spokojit s prostým oddílem a toaletou a u většiny vozů nebyla ani plošina, takže s nástupem museli pomáhat další lidé, současné vlaky nabízejí cestujícím na vozíku klimatizované oddíly, rampy nebo plošiny, které usnadní nástup i tam, kde není optimální výška nástupiště. Moderní vlaky jsou vybaveny elektrickými zásuvkami pro dobíjení přenosné elektroniky, jako jsou třeba mobilní telefony nebo tablety, a k internetu se připojí prostřednictvím palubní Wi-Fi sítě. Nejnovější, nyní do provozu uváděné vozy mají navíc i dostatečně výkonné elektrické zásuvky pro napájení baterií elektrických vozíků.

Velký pokrok zaznamenala kvalita cestování také pro nevidomé, slabozraké nebo neslyšící. Na ně se před 35 lety ještě nemyslelo. To současná vozidla jsou vybavena nejrůznějšími vychytávkami pro jejich snadné cestování, pohyb a orientaci ve vlaku i na cestě. Zmínit lze například možnost otevírání nástupních dveří u ucelených jednotek prostřednictvím tzv. slepecké vysílačky, vybavení interiéru a tlačítek tabulkami s nápisy v Braillově písmu nebo speciálními znaky a audiovizuální informační systém, který přináší zvukové a textové informace o trase vlaku, blížících se zastávkách nebo mimořádnostech.

Cestování vlakem usnadňují také změny v objednávce služeb a v přepravních podmínkách. Kdo by si dnes vzpomněl, že před 30 lety bylo nutné cestu na vozíku ve vlaku objednat nejméně 6 dní dopředu. Dnes je tato doba zkrácená v celé Evropské unii na 24 hodin. Na většině linek Českých drah se však dá cestovat s vlastním doprovodem díky bezbariérovým a nízkopodlažním soupravám a modernizovaným přístupným stanicím i bez objednání.

Podstatně se změnil také přístup k informacím o bezbariérovém cestování a systém objednání přepravy. Zpočátku našli vozíčkáři pár základních informací v knižních jízdních řádech a později v časopisu ČD pro vás. V létě 1997 vydaly České dráhy první kompletní brožuru o bezbariérovém cestování na železnici, která shrnovala přepravní a tarifní informace, údaje o bezbariérových vozech, vlacích, přístupnosti největších stanic a návazné bezbariérové dopravě. Aby se dostala brožura přímo k lidem s handicapem, byla distri-

buována jako příloha jednoho ze specializovaných časopisů. Od roku 2008 handicapovaným cestujícím slouží webové stránky se všemi potřebnými informacemi na adrese www.cd.cz/bezprekazek. Stránky vznikly ve spolupráci s Národní radou osob se zdravotním postižením ČR a obsahovaly také on-line formulář pro objednání přepravy.

I to se zásadně změnilo. Před třiceti pěti lety bylo možné přepravu objednat jen osobně nebo telefonicky v železniční stanici. V současnosti to lze udělat jednoduše prostřednictvím internetu. Moderní systém ocenila Národní rada osob se zdravotním postižením cenou Mosty 2014. Také vyhledání bezbariérového spojení se podstatně zjednodušilo, když lze do automatických internetových vyhledávačů zadat jednoduchou podmínku, aby našly pouze takové spoje, které mají značku bezbariérovosti.

Díky všem pozitivním změnám zaznamenávají České dráhy v posledních letech velký zájem o cestování spoluobčanů s handicapem a před příchodem epidemie covid-19 padaly každoročně nové rekordy v jejich přepravě. V roce 2019 využilo služeb objednávkového systému Českých drah 8 202 zákazníků s handicapem. Když vezmeme v úvahu, že i v minulosti polovina až dvě třetiny lidí s handicapem cestovaly bez objednávky, lze předpokládat, že v současnosti využije služeb Českých drah ročně kolem 16 tisíc cestujících s handicapem.

Petr Šťáhlavský, ČD

Koupaliště má nově delfína. Vozíčkáři se tak bez potíží dostanou do bazénu

Nadpis je trošku matoucí, avšak takto se nazývá nový bazénový zvedák pro přepravu tělesně postižených osob na koupališti. Choceňské koupaliště je v sezoně hojně navštěvované i osobami s omezenou schopností pohybu. K vyhrazenému parkovacímu stání a šatnám tak nyní přibylo toto zařízení. Plavčíkům nebo rodinám ulehčí manipulaci s osobou se zhoršeným zdravotním stavem. Tento projekt byl finančně podpořen Pardubickým krajem.

Péče o pacienty se vzácným onemocněním již nesmí stát jen na titánech oboru

Za posledních deset let se podařilo v Česku vybudovat velmi kvalitní systém péče o pacienty se vzácnými onemocněními, srovnatelný se zeměmi na západ od našich hranic. Zdaleka však není vyhráno. Nastal čas přestat se spoléhat na odhodlání „srdcařů“ a zakotvit dlouhodobě udržitelný systém, založený na adekvátně financované centrové péči, který přiláká a udrží nové, mladé a perspektivní odborníky, říká vedoucí Národního koordinačního centra pro vzácná onemocnění při FN Motol a přednosta Ústavu biologie a lékařské genetiky 2. LF UK a FN Motol Milan Macek.

Nedávno jste na odborné konferenci v Senátu hovořil o tom, že ČR je v péči o pacienty s vzácným onemocněním na úrovni vyspělých západoevropských zemí, a je tomu tak i díky dlouhé tradici pediatrické péče a práci odhodlaných „srdcařů“. Nastal však čas připravit se na příchod nové generace a péči více systemizovat. Můžete to popsat trochu podrobněji?

V oblasti vzácných onemocnění je Česko skutečně velmi silné. Z celkových 24 Evropských referenčních sítí pro jednotlivé diagnostické skupiny (ERN) jsme zapojeni ve 22 a naše dvě specializovaná centra ve fakultních nemocnicích v Motole a Brně patří mezi nejlepší evropskou dvacítku. Máme vynikající infrastrukturu, zavedený systém péče, expertízu. To je ta naše generace srdcařů, která vyrostla okolo velikánů pediatrické péče, jako například paní docentka Věra Vávrová, která se věnovala cystické fibróze a zavedla systém komplexní péče o pacienty s touto nemocí. Nebo páni profesoři Milan Elleder a Josef Hyánek pro metabolické vady. Jejich odchovanci jsou profesor Viktor Kožich nebo paní profesorka Pavla Doležalová. Nakonec i já sám jsem to pověstné jablko, co nepadlo daleko od stromu, protože můj otec docent Macek před šedesáti lety založil obor lékařské genetiky. A takto bych mohl pokračovat.

Naše generace, dnes padesátníků a šedesátníků, si vzala za své jejich holistický přístup k problematice vzácných onemocnění, v kterém nás vychovali a který prosazovala tradice české pediatrie. Tedy že jde o komplexní „péči o matku a dítě“, a tím i naši budoucnost. Dnes nastupující generace vnímají vzácná onemocnění spíše stejně jako jiné „časté“ choroby, kdy systém péče je již dle jejich názoru zavedený a funguje se v multidisciplinárních týmech. Hodně se už odpracovalo.

Stále je to ale velmi náročné a složité a přiznejme si, že finanční podmínky ve fakultních nemocnicích nejsou pro mladší generaci zase tak zajímavé, s ohledem na to, že si chtě-

jí založit rodinu nebo potřebují splácet hypotéku. Takže je potřeba vytvořit dlouhodobě udržitelný systém, založený na centrové péči, finančních pobídkách ze strany plátců, možnostech mezinárodní výměny atd., aby to přilákalo mladé a perspektivní odborníky. Nikdo z nich však již nepůjde tou zakladatelskou cestou, jakou jsme prošlapávali, často doslova z ničeho, my.

Na konferenci jste též mluvil o tom, že systém péče o pacienty se vzácným onemocněním v Česku by měl napodobit systém péče o onkologické pacienty.

Ano, přesně tak. Rádi bychom zakotvili systém specializovaných center podobný síti komplexních onkologických center a zavedli úhrady centrové péče. Péče o onkologické pacienty je dvacet let napřed od vzácných onemocnění a tento princip je víceméně přenositelný i na naší oblast – vždyť včasný screening, centrová specializovaná multidisciplinární péče, to vše znamená šanci na lepší přežití jak v onkologii, tak i u vzácných onemocnění. Jen s tím rozdílem, že v onkologii mluvíme o přežití v řádu měsíců či roků, zatímco u vzácných chorob neonkologické povahy se jedná o celoživotní, a vysoce specializovanou, péči. Průběh nemusí být tak rychlý jako v onkologii, ale může být neméně závažný z celoživotního hlediska.

Rádi bychom dosáhli toho, že nové generaci předáme síť vysoce specializovaných center pro jednotlivé diagnostické skupiny vzácných onemocnění. To bude situace výhodná pro všechny, pacienty i pojišťovny. A nebude to stát pouze na jednotlivých „titánech“ oboru, kteří to sami táhnou i za cenu velkých zásahů do jejich neprofesního života.

A co je tedy potřeba pro to ještě udělat?

Národní síť center už se podařilo definovat a zakotvit ve Věstníku MZ č. 1/2022. Teď je třeba zavést centra ERN do nadcházející úhradové vyhlášky. Poté bude možné začít domlouvat s pojišťovnami centrovou péči, a to nad rámec ročního paušálu nemocnic, kde centra ERN působí, tj. podobně jako to mají onkologové ve svých centrech typu „KOC/HOC“ (komplexní onkologická centra a hematoonkologická centra – pozn.red.). V současné době je totiž tato léčba vzácných onemocnění pro fakultní nemocnice, které hostí většinu center ERN, z finančního hlediska ztrátová. Paradoxně pak tato páteřní síť našeho zdravotnictví dlouhodobě doplácí na svou excelenci – jinak řečeno na svůj superkonziliární a často i celostátní statut pro dané skupiny vzácných onemocnění. Ne nadarmo se ve zdravotnictví říká, že „peníze nejdou za pacientem“….

Je rovněž potřeba rozvinout péči také pro naši romskou minoritu, která trpí specifickými formami vzácných onemocnění. V rámci projektu financovaného z tzv. norských fondů pro ně vytváříme doporučení. Spolupracujeme i se Státním zdravotním ústavem a jejich romskými mediátory, abychom v této komunitě zvýšili povědomí o těchto chorobách a zajistili specializovanou péči i u této marginalizované skupiny.

Jak získá centrum status vysoce specializovaného centra pro vzácná onemocnění? Jak probíhá akreditace?

To stanoví §113a zákona 372/2011 Sb., o zdravotních službách, který se podařilo prosadit bývalému ministru zdravotnictví Adamu Vojtěchovi, za což jsme mu vděční. Ten říká, že statut centra poskytovatel získá získáním plného členství právě v ERN pro příslušnou diagnostickou skupinu vzácných onemocnění, tedy například pro kostní, endokrinologická, neurologická, kardiologická vzácná onemocnění. A tato centra ERN potom dále spoluorganizují národní, spolupracující, síť stejně odborně zaměřených pracovišť a zajištují příslušnému „segmentu diagnostiky a léčby" mezinárodní návaznost. A jak jsem již říkal, z celkových 24 ERN pro jednotlivé diagnostické skupiny jsme dnes již zapojeni ve 22 skupinách, takže tato centra se automaticky stala i specializovanými centry vysoce specializované péče podle naší stávající legislativy.

Zapojení do center ERN předcházel podrobný a náročný audit ze strany unijních orgánů a nezávislých externích agentur, zahrnující například audit personálních kapacit, zdravotnické dokumentace, prostor na odděleních. Nebylo to skutečně nic jednoduchého, ale všechna naše pracoviště nakonec obstála na jedničku.

Onkologové mají svůj víceletý Národní onkologický program, který je před schválení vládou. Mají svoji strategii i vzácná onemocnění?

Máme již nějakou dobu připravenou Národní strategii pro vzácná onemocnění 2022-2030. Ta je předpokladem pro tři návazné tříleté akční plány, které její obecné deklarace a cíle aplikují do praxe. Naše „nová" strategie též navazuje na předchozí desetiletou strategii (2010-2020) a s ní spojené tři akční plány. Ministerstvo zdravotnictví ji však zatím nepřipravilo do formální podoby potřebné k odeslání do mezirezortního připomínkového řízení, což je pro nás frustrující, byť chápeme, že vládní strategie musí mít specifickou strukturu a jasně definovanou návaznost na úhrady diagnostiky a péče o vzácná onemocnění. Navíc chápeme i omezené personální kapacity odboru zdravotní péče ministerstva.

V minulosti to navíc bylo i tak, že v zásadě můžeme psát strategie, jaké chceme, ale podmínkou jejich schválení bylo, abychom po nikom nechtěli žádné peníze. Takže si vyberte, jestli nepsat rovnou nic, nebo mít alespoň něco, ale bez peněz… Ale pacientům tiká čas daleko rychleji než byrokratům a oni nechápou, že některé politické procesy trvají déle a často jsou přerušeny volebními cykly, kdy pak často začínáme zase od začátku. Ale abych byl spravedlivý – u současného vedení ministerstva si vážíme snahy a iniciativy svázat jednotlivé cíle s adekvátními úhradami.

Kdy se vlastně začalo hovořit o „vzácných" onemocněních? Původně se spíše mluvilo o genetických chorobách.

Pro mě samotného se termín vzácná onemocnění objevil až po roce 2000, kdy vyšlo nařízení Evropského parlamentu a Rady o léčivých přípravcích pro vzácná onemocnění. To mělo podpořit vývoj léků pro léčbu, prevenci a diagnostiku těchto chorob. My jsme jim předtím skutečně říkali „genetická onemocnění“ a pro pediatry jsme vydali například kazuistiky z „molekulární genetiky“. Přejmenovat mendelistická – genetická onemocnění na „vzácná“ bylo částečně i jakýmsi politickým rozhodnutím, aby se primárně nespojovala pouze s genetickým podkladem a aby se definoval jejich společný charakter daný jejich nízkou prevalencí bez ohledu na danou diagnostickou skupinu.

Jak se za tu dobu změnil přístup k pacientům? Tento typ onemocnění býval spojován s kontroverzním tématem selektivních interrupcí. Je to stále aktuální téma?

Dříve genetici zajišťovali především prenatální diagnostiku spojenou s nabídkou umělého ukončení těhotenství u závažných nebo nevyléčitelných vzácných onemocnění. Tedy, jak nyní říkáme, možností reprodukční volby u lidí, kteří například měli velice těžce postižené děti a hrozilo vysoké genetické riziko (tj. více než 25 procent), že i další jejich dítě bude těžce nemocné. Není to nic, čím bychom se chtěli chlubit, protože nám jde primárně přece o léčbu! Ale tehdy, když efektivní léčba nebyla k dispozici a rodiny se kvůli tomu vysokému riziku i rozpadaly, tak tento postup představoval ono pověstné menší zlo. Teď už se umělá přerušení těhotenství neprovádí v dřívějším rozsahu. Spíše se nabízí preimplantační diagnostika a péče, která se na to dívá z toho pohledu, že je možné vybrat zdravé embryo. Stále více se rozvíjí i účinná léčba vzácných onemocnění, a to nejenom pomocí léčivých přípravků pro vzácná onemocnění nazývaných v medicínské žargonu „orphani“.

Stejně jako letos, tak i před třinácti lety v roce 2009 jste spolupracoval s ministerstvem zdravotnictví během prvního českého předsednictví v Radě EU na národní prioritě v oblasti vzácných onemocnění. Jak byste zhodnotil posun, k němuž v mezidobí mezi těmito dvěma roky u nás došlo?

Co se týče organizace péče, screeningu, dostupnosti léčivých přípravků, legislativy, tak ten posun je opravdu zásadní a dostali jsme se na úroveň vyspělých západních zemí. Deficity ale určitě jsou ve financování týmů a léčivých přípravků a v dostupnosti inovací. Peníze stále nejdou za pacientem. Další problém je, že pacienti se mohou dostat ke specializované péči, ale ta není integrovaná. Chodí od jednoho specialistovi k druhému, každý mu určí nějakou „svou“ diagnózu, ale nikdo se na ně nepodívá celkově, „holisticky“. Proto musíme rozvíjet multidisciplinární péči, ta je v současné době a do budoucna klíčová. Bez ní to nejde.

A mám takový pocit, že také za tu dobu poněkud klesla lidská zainteresovanost ohledně správy věci veřejných. Tehdy v roce 2009 doznívala ještě snaha přiblížit se Evropě, pochlubit se něčím, co umíme nebo v čem se může naše země v Evropské unii „blýsknout“. Dnes nám taková nadšená politická podpora chybí. Dnes je přístup státní správy samo-

zřejmě o mnoho profesionálnější, tak nějak „techničtější“, ale nějak se z toho vytratil zápal nebo, jak často říkáme, srdce.

Také by prospělo, kdyby existovala větší hierarchizace zdravotnicekého systému, od menších zařízení až po ve velké fakultní nemocnice, které by měly být tím rodinným stříbrem a poskytovat tu nejkvalitnější péči. Fakultní nemocnice, podobně jako univerzitní nemocnice ve vyspělých západních zemích, jsou dnes největším zaměstnavateli v daných regionech a významně přispívají k udržení zdraví našich spoluobčanů všech věkových kategorií. V tomto ohledu jsou i významnými ekonomickými subjekty a měly by být podobně jako u našich západních sousedů vícezdrojově financovány, tedy nejenom ze zdravotního pojištění.

A jak se za tu dobu změnila Evropa?

Pomohu si přirovnáním. V Evropské unii se nám podařilo postavit skvělý dům, ale ještě nám do něj nejde elektřina ani plyn. Musíme tu stavbu naplnit životem, musíme do center dovést pacienty a nabídnout jim adekvátní a dostupnou léčbu. A evropská úroveň nám také ukazuje ještě jeden důvod, proč se vyplatí věnovat vzácným onemocněním pozornost. Jsou předvojem toho, co se bude dít v oblasti personalizované medicíny v blízké budoucnosti. Všichni o personalizované medicíně hovoří, ale nyní jsou to vzácná onemocnění, která tomu konceptu dláždí cestu. Ukazují, že je potřeba integrovat výzkum a klinickou péči, bez toho se vpřed neposunete. Čím dříve se to podchytí v oblasti vzácných onemocnění, tím lépe i pro onemocnění „častá“.

Helena Sedláčková, Zdravotnický deník

Co přinese novela zákona o zdravotním pojištění pro pacienty se vzácnými onemocněními?

V září 2021 byla v parlamentu schválena novela zákona 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění. Změny přináší do různých oblastí zdravotnictví. Vzácných onemocnění se dotýkají především dvě části novely: mění se způsob, jakým se k pacientům budou dostávat léky na tato onemocnění, a skrze změnu zákona č. 372/2011 Sb se mění také status některých specializovaných pracovišť, ve kterých je poskytována specializovaná péče. V tomto článku se budeme věnovat především otázce léčiv.

Novela vznikala dlouho a do poslední chvíle nebylo jasné, jestli bude projednána a schválena. Už v roce 2018 byli zástupci ČAVO přizváni do pracovní skupiny ministerstva zdravotnictví, která se přípravou novely zabývala, aby k návrhu vznášeli připomínky a komentáře. ČAVO se angažovala po celou dobu projednávání a schvalování nového zákona a nyní

připravuje podporu pro všechny pacienty a pacientské organizace, které se budou chtít na nově nastaveném procesu podílet.

O tom, jak nový zákon vznikal i o tom, jaké změny nás v této věci čekají, jsme hovořili s Annou Arellanesovou.

Byla jste jako zástupkyně pacientské organizace přizvána do pracovní skupiny ministerstva zdravotnictví, která připravovala znění nového zákona. To není obvyklé. Jak k tomu došlo?

To je poměrně dlouhá historie. Už od vzniku ČAVO se snažíme upozorňovat ty, kteří zákony píšou, i ty, kteří je schvalují, aby brali v potaz potřeby pacientů se vzácnými onemocněními. Píšeme stanoviska, oslovujeme politiky a úředníky pomocí dopisů, vystupujeme na seminářích. Už od roku 2012 se také podílíme na činnosti meziresortní a mezioborové pracovní skupiny pro vzácná onemocnění při ministerstvu zdravotnictví. Je to ovšem skutečně poprvé, kdy jsme měli možnost být takto blízko vzniku nového zákona, a to díky našemu zapojení v první Pacientské radě ministra zdravotnictví

Znamená to podle vás, že se postavení pacientů a pacientských organizací v systému zdravotnictví mění?

Ano, výrazně. Díky této novele se budou pacienti moci dokonce podílet na správním řízení ke stanovení cen a úhrad léčiv pro vzácná onemocnění, a to jak v procesu hodnocení, tak v procesu rozhodování. To je opravdu zásadní změna. Dosud mohli procesu uvádění léku do praxe, často velice zdlouhavému, jen přihlížet.

Jiná věc je, že se celkově mění postavení pacientů a pacientských organizací ve zdravotnictví. To je jedna z věcí, o kterou dlouhodobě usilujeme, ale uskutečňuje se jen velice pomalu. Do pracovní skupiny pro vzácná onemocnění jsme byli pozváni za ministra Leoše Hegera. To bylo poprvé, co se problematika vzácných onemocnění dostala na půdu ministerstva zdravotnictví. K dalšímu rozšíření spolupráce s pacienty došlo za ministra Miloslava Ludvíka. Tehdy se o to zasazovala hlavně jeho náměstkyně Lenka Teska Arnoštová. Bylo vytvořeno oddělení podpory práv pacientů a vznikla i již zmiňovaná Pacientská rada. No, a právě jejím prostřednictvím dostaly pacientské organizace více prostoru pro své připomínky a podněty.

Zapojení pacientů do rozhodování je ale obecným evropským trendem a týká se prakticky všech oblastí od výzkumu přes léčbu až po paliativní péči. Nejde o to, aby pacienti nahrazovali odborníky, ale o to, aby byl brán v potaz pacientský pohled na věc: co je důležité pro pacienty a jejich rodiny, ať už jde o organizaci léčby, nebo o to, co má být léčbou dosaženo. Jak dnes pacientské organizace, jako je ČAVO, fungují v systému zdravotnictví?

Pacientské organizace mají v zásadě dvojí roli. Jednak přímo pacientům a jejich rodinám pomáhají a poskytují nejrůznější služby, které jinak nejsou dostupné, třeba organizují společné pobyty, kde je zajištěna péče o děti, vydávají informační materiály, shánějí informace, které pacientům pomáhají najít lepší léčbu nebo odpovídající sociální podporu či vzdělání. My třeba společně s odborníky provozujeme help linku, kam se obracejí lidé, kteří se dostanou do slepé uličky, například se nemohou dlouho dobrat k diagnóze, nebo diagnózu znají, ale nemohou najít lékaře, který by jim s ní pomohl.

Druhou rolí pacientských organizací je přispívat k tomu, aby se problémy, se kterými se ve zdravotnictví setkávají, tedy například nedostatky v dostupnosti specializované péče, řešily. Prosazují tedy zájmy pacientů a jejich rodin směrem k systému zdravotnictví a tím napomáhají jeho zlepšování. To je ovšem práce dost náročná, často se nesetkává s pochopením a někdy trvá neskutečně dlouho. Třeba o tom, že je zapotřebí nějakým způsobem systematicky zajistit dostupnost nových léčivých přípravků na vzácné nemoci pro pacienty, mluvíme skoro deset let a teprve dnes se něco mění. Myslím ovšem, že to je zkušenost mnoha pacientských organizací - prosazování systémových změn je zkrátka náročná práce na roky. O to jsme radši, když vidíme, že se situace pomalu mění a hlas pacientů směrem k těm, co rozhodují, je slyšet zřetelněji.

Větší role ve zdravotnictví musí pro pacientské organizace znamenat mnoho nové práce. Jak to zvládáte?

Není to jednoduché. Byli jsme samozřejmě velice rádi, když nás ministerstvo zdravotnictví přizvalo do pacientské rady. Získali jsme příležitost vznášet připomínky k připravovaným změnám. Jenže to na druhé straně znamená, že musíte ledacos přečíst, porozumět tomu, co se změní a dovodit, co to znamená pro vás, respektive skupinu, kterou zastupujete. Je to poměrně dost práce, kterou se navíc teprve učíme. Máme každý své občanské zaměstnání, své rodiny, své zdravotní problémy, jejichž řešení vyžaduje mnohdy dost energie. Takže se učíme za pochodu a snažíme se pracovat nejlíp, jak to s našimi omezenými kapacitami jde. Myslím, že je to s ostatními organizacemi podobné. Postupně se posouváme vpřed, učíme se, profesionalizujeme. Nejde jen o to, umět navrhovat nová opatření, která povedou ke zlepšení života pacientů, ale umět problémy vysvětlit tak, aby ti, kteří rozhodují, pochopili, že to, o co se snažíme, je smysluplné a také uskutečnitelné.

Zdroj: ČAVO

Česko může rozhýbat plán pro vzácná onemocnění, říká náměstek ministra Jakub Dvořáček

V průběhu českého předsednictví EU chce resort zdravotnictví komunikovat také témata, jako jsou vakcinace, duševní zdraví či onkologie, říká Jakub Dvořáček, politický náměstek ministra.

Letos v únoru přišel na ministerstvo zdravotnictví s jasnou misí: pomoci s předsednictvím Česka Evropské unii. Jeho úkolem je zajistit, aby vše fungovalo, a provázat komunikaci resortu s úřadem vlády a stálým zastoupením EU v Česku. *„Také jsem chtěl mít možnost účastnit se něčeho, co je poměrně unikátní, a mít šanci to ovlivnit,“* říká Jakub Dvořáček, politický náměstek ministra zdravotnictví.

Jaké postoje a témata chce Česko ve zdravotnictví v průběhu šesti měsíců předsednictví EU akcentovat?

Pro nás jsou to dvě oblasti. Budeme se snažit, aby zajímavě a dobře dopadly naše odborné akce. Druhou oblastí je legislativní část. Klíčovým tématem je Evropský zdravotní datový prostor, materiál, který máme od května v draftové verzi. Tento plán zásadně změní tvář jak primárního využití zdravotních dat, tak sekundárního v oblasti vývoje a výzkumu. Včetně toho, jak vzniká inovace v Evropě a jak se pacient dostane k datům. Druhou klíčovou oblastí bude obecná farmaceutická legislativa.

Během našeho předsednictví se tedy budou upřesňovat jednotlivé body plánu pro sdílení zdravotních dat (box European Health Data Space)?

Ano, bude se intenzivně diskutovat z hlediska etického, právního i technického. Především se bude debatovat o ochraně dat pacientů, aby byla bezpečná a zároveň byla zajištěna kvalitní a dostupná péče. Jakmile bude známý návrh technické části směrnice, která se týká standardů, bude důležité ji správně vyhodnotit a najít rizika a benefity. Intenzivně se bude muset zapojit Ústav zdravotnických informací a statistiky, Státní ústav pro kontrolu léčiv, ministerstvo zdravotnictví a další subjekty, které na digitalizaci zdravotnictví pracují.

V předsednictví navazujeme na Francii, jejímž hlavním tématem je podpora léků pro vzácná a pediatrická onemocnění. Budeme v tomto tématu pokračovat?

Ano, intenzivně. Budeme se snažit ovlivnit, jak ke vzácným onemocněním a pacientům Evropa přistupuje. V Evropě je velká a dlouhodobá snaha vytvořit v této oblasti plán po-

dobný tomu pro onkologii, jehož cílem je sjednotit šanci na včasný záchyt pacientů a jejich léčbu, dostupnost inovativních terapií pro ně. Chceme, aby to samé vzniklo i pro vzácná onemocnění. Úžasně se nám spolupracuje jak s pacientskými organizacemi, tak s odbornou společností pro vzácná onemocnění a jejich významnými představiteli. Proto vidím pro nás v této oblasti úžasný potenciál a příležitost. I díky tomu, že v Česku je nová legislativa, která umožňuje vstup inovativních léků na vzácná onemocnění do úhrad. Francie téma vytvoření strategického dokumentu otevřela. A Česko může být zemí, která rozhýbe celý proces tvorby tohoto dokumentu. Na nás navazují Švédové a i pro ně je tato oblast zásadní.

Od letošního roku platí novela zákona 48, která usnadní vstup inovativních léčiv pro vzácná onemocnění do úhrad. Je tato naše novela v rámci Evropy progresivní?

Model, který Česko přijalo, je navázán na extrémně pokrokové země v této oblasti, jako jsou Skotsko, Francie. Inspirovali jsme se také v Kanadě, Austrálii, kde dlouhodobě pracují se zapojením odborné veřejnosti a pacientů do systému hodnocení přínosu konkrétních léčiv. A takový model spolurozhodování funguje nyní už i u nás.

Zmínil jste chystané změny v evropské farmaceutické legislativě. Týkají se nápadů na společnou evropskou lékovou politiku, které začaly probleskovat za covidové pandemie?

Připravuje se obecná farmaceutická směrnice, která se týká regulací ve farmacii. Vedle ní se Evropa nyní intenzivně zamýšlí i nad nastavenou lékovou politikou. A to nejen v oblasti schvalování nových léčiv, ale také jak je postavena regulace v oblasti výzkumu a vývoje, výroby, propouštění léčiva, distribučních řetězců. Zda tato pravidla v celé Evropě slouží k tomu, aby se lék dostal bezpečně k pacientovi, a zároveň zda regulace nevytvářejí bariéry, které by jeho cestu komplikovaly. Covidová doba byla velkou školou pro většinu evropských států a také ukázala, že společný nákup vakcín se osvědčil. Silné i slabé členské státy EU k nim měly stejný přístup. Bylo by asi naivní se domnívat, že se z toho Evropa nebude chtít poučit a mít tyto mechanismy připravené i do budoucna. Je však otázkou, majíli se používat i u běžných léků. Velmi se nabízí jejich využití právě pro léky na vzácná onemocnění.

Jedním z témat našeho předsednictví má být vakcinace. Bude se hovořit jen o covidových vakcínách?

Je to pro nás poměrně rozsáhlé téma, které nebude zaměřeno jen na covid. Navzdory tomu klíčovým bodem bude, jak jsme pracovali s informacemi během pandemie. Komunikace v kontextu očkování proti covidu-19 nám moc nešla. Někdy však i špatná zkušenost může být pro ostatní zajímavá kvůli budoucímu postupu. Půjde tedy o srovnání zkušeností všech členských zemí v oblasti informování, práce s veřejností. O tom se mluvit musí.

Musíme se i zamýšlet, jak k očkování přistupovat v budoucnu. Covidová zkušenost ovlivní přístup i k dalšímu očkování proti nemocem, které jsme dlouho v Česku neměli. Na druhé straně je Česko lídrem v Evropě, co se týče povinného očkování. Takže můžeme nabídnout i dobrou zkušenost.

Další oblastí má být duševní zdraví. Co k němu chystáme v rámci našeho předsednictví?

Chystáme jednu z mála akcí, která se nebude konat v Česku, ale v Bruselu. Úzce spolupracujeme s Aliancí pro duševní zdraví (The MEP Alliance for Mental Health), skupinou europoslanců, v níž jsou aktivní i ti čeští, jako jsou Radka Maxová a Tomáš Zdechovský. Chceme zvednout problém duševního zdraví ve všech evropských státech. Aby toto téma rezonovalo, aby se nad ním Evropa zamyslela. Protože duševní zdraví, včetně toho, jak na něj dopadly dva roky covidové krize, je zásadní téma. Navíc je otázkou, jak s námi zacloumá válka na Ukrajině. Chceme ukázat, že duševní zdraví je další oblastí, v níž by Evropa měla jednat společně.

Na podzim se uskuteční konference o vzácných onemocněních a i další akce, které ministerstvo zdravotnictví podpořilo. Určitě budeme chtít spolupracovat na setkání evropských pacientských organizací, které bude pořádat Národní asociace pacientských organizací (NAPO). Spolupracujeme i na akcích, které organizují odborné lékařské společnosti, což jim pomůže se zviditelnit. Celkově, včetně legislativy, která nás čeká, půjde o nesmírně intenzivní půlrok.

Dotkne se našeho předsednictví, konkrétně resortu zdravotnictví, i situace na Ukrajině?

Celým českým předsednictvím bude procházet i válka na Ukrajině a ukrajinští uprchlíci v Evropě. I v kontextu zdravotnictví budeme věnovat část kapacit dialogu, jak se všichni spolupodílíme na zdravotní péči o ně. S ministrem Vlastimilem Válkem budeme intenzivně jednat, aby zemím, v nichž je více uprchlíků, ostatní státy poskytly podporu na zdravotní péči. A velkým tématem je budoucí rekonstrukce Ukrajiny a aby pacienti, kteří se budou vracet domů, měli zajištěnou návaznost zdravotní péče.

Jakub Dvořáček (46) se letos v únoru ujal funkce politického náměstka ministra zdravotnictví Vlastimila Válka. V letech 2006 až 2009 působil v Charitě ČR jako programový ředitel. Následně pracoval v agentuře CzechInvest na podpoře investic, zejména zahraničních investorů přicházejících do Česka. Od roku 2011 do ledna 2022 byl výkonným ředitelem Asociace inovativního farmaceutického průmyslu. Jeho tématy v ní byly mimo jiné podpora pacientských organizací nebo zrychlení procesu schvalování úhrady nových léčiv. Je absolventem Univerzity Karlovy (psychosociální vědy, religionistika, teologie) a postgraduálně také programu MHA (Master of Healthcare Administration). Absolvoval i program

Master of Laws (LL. M.).

Zdroj: Euro

Krátce

Pacientské organizace potřebují systémové financování

Z kuchyně se to už dělat nedá. Tak znělo heslo dnešní odborné konference Pacientského hubu a Ministerstva zdravotnictví ohledně nutnosti systémového financování pacientských organizací. Z hlediska udržitelnosti u nich totiž nelze dlouhodobě spoléhat na princip dobrovolnosti.

Pacientské organizace jsou převážně spolky sdružující chronicky nemocné osoby a jejich blízké. Za každou z téměř dvou set z nich stojí silný lidský příběh, do kterého se promítla nemoc či zdravotní postižení. Profesionálně vést pacientskou organizaci a aktivně zvyšovat zdravotní gramotnost však nelze dělat po večerech doma z kuchyně.

„Pacientské organizace vznikly tzv. zdola. Založili je sami pacienti nebo jejich rodiny s cílem vzájemně se podpořit a upozornit na problémy, které přináší život se zdravotní diagnózou. Tyto spolky reprezentují zájmy a práva pacientů v systému zdravotní péče,“ říká ministr zdravotnictví Vlastimil Válek. V českém zdravotnictví hrají pacientské organizace důležitou roli, protože pomáhají odlehčit lékařům i celému systému. Ministerstvo zdravotnictví proto spustilo projekt Pacientský hub. Platforma, sídlící v pražských Vršovicích, nabízí svým členům zázemí, vzdělávací akce, e-learning a vzájemné sdílení zkušeností.

„Abychom zajistili efektivní podporu, musíme odborně řešit také systémové financování. Jsem rád, že se tu dnes sešlo tolik expertů a děkuji všem, kteří podporují neziskové organizace sdružující pacienty a jejich blízké,“ dodává náměstek ministra Jakub Dvořáček.

Projekt Pacientský hub je projekt Ministerstva zdravotnictví ČR financovaný z Fondů Evropského hospodářského prostoru a Norska 2014 – 2021 z programu Zdraví.

Zdroj: MZ

Rekreačně sportovní areál Obří sud Javorník

V tomto areálu mají v létě jako jediní v Česku bezbariérový přístup na lanovou dráhu pro vozíčkáře. Ti v areálu nemusí opustit vozík při cestě z parkoviště až do restaurace Obří sud.

Dvakrát Čtyři procházky bez bariér

Aktualizované vydání dvou publikací připravila Pražská organizace vozíčkářů ve spolupráci s agenturou Prague City Tourism a MHMP. K dispozici jsou zdarma i ke stažení, a to v české a anglické mutaci.

Brožury Čtyři procházky bez bariér 1 a Čtyři procházky bez bariér 2 s novou minimalistickou obálkou obsahují celkem osm doporučených tras s různým stupněm obtížnosti, které vedou Starým Městem, Hradčanami, Malou Stranou a Vyšehradem, ale i méně turisticky zatíženými lokalitami, a to Letnou, Karlínem, industriálními Holešovicemi a po pražských ostrovech.

Projekt Dostupná Šumava pomáhá seniorům a osobám se sníženou mobilitou poznávat šumavské krásy

Začala další etapa projektu Dostupná Šumava. Jde o celodenní autobusové zájezdy s průvodcem. Jsou určené pro seniory a osoby se sníženou mobilitou. Díky nim se podívají i na ta místa, která jsou pro dopravu běžně nepřístupná.

Jezero Laka nebo Kepelské Zhůří. To jsou lákavé šumavské cíle. Zároveň jsou to ale místa, kam běžně nesmějí jezdit auta ani jiná doprava. Starší a hendikepovaní lidé tak nemají šanci se tam podívat. Existuje ale výjimka - Dostupná Šumava. Společný projekt ČSAD Plzeň a národního parku. Díky němu už přes 20 let vždy před sezonou a po ní právě na tato místa pravidelně vozí tělesně znevýhodněné mimořádné autobusové zájezdy s průvodcem.

„Je tady krásně. Lidé se dostanou na místa, kam by museli pěšky nebo na kole, což už pro starší není nemožné," říká průvodkyně Hana Kopová.

„Pro lidi, kteří nemají moc peněz a nejsou dobře pohybliví je to nádherná věc. Zjistil jsem to nedávno na internetu a hned jsme se přihlásili. Je to bezvadné, brzy si to zopakujeme," pochvaluje si pan Pospíšil z Plzně.

Otcem myšlenky je někdejší vedoucí ČSAD Sušice Petr Sýkora. „Nemohlo se sem 40 let. Dneska už se sem může, ale ti starší lidé už to zase nezvládnou. Tak nám některá místa národní park povolil," vysvětluje průvodkyně Milada Váňová, které je 86 let.

Lidé se v rámci projektu Dostupná Šumava podívají třeba na Pancíř s rozhlednou nebo meandry Křemelné. A letos jsou nachystány také dvě novinky - bývalá sklárna Nový Brunst a v rámci Roku mokřadů rašeliniště u Skelné.

„Měli by přijet lidé, kteří mají rádi Šumavu a poznávání. Úplně každý náš zájezd zvládne, i vozíčkáři. Autobus se dostane na místa, kam normální doprava nejezdí. Kroků není mnoho," doplňuje Milada Váňová.

Autobus vyjíždí třikrát týdně, má různá nástupní místa na Plzeňsku, Klatovsku i Strakonicku. Je potřeba se registrovat předem. Bližší informace najdete na webu dopravce ČSAD Plzeň a také na webových stránkách NP Šumava.

Zdroj: Český rozhlas Plzeň

DOSTUPNÁ Šumava 2022

mokřadů ROK
Národní park Šumava

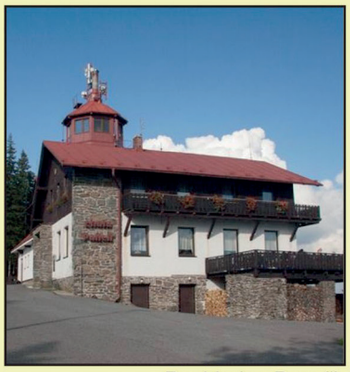

Rozhledna Pancíř

Tento program je určený pro seniory a osoby se sníženou mobilitou (tj. držitele ZTP, ZTPP). Jde o cyklus zájezdů po Národním parku Šumava, kam se návštěvníci mohou jinak dostat pouze pěšky nebo na kole. Nevede tam žádná veřejná cesta.
V autobuse je celkem 33 míst. Zájezd se uskuteční při počtu 25 a více osob. Mohou se hlásit jednotlivci nebo celé skupiny. Základní cena zájezdu je 400 Kč. (pro cestující ze Sušice nebo z Vimperka).
Rezervace míst probíhá od úterý 19. dubna 2022 od 8:00 hodin (dále každý pracovní den 8-14 hod do obsazení všech míst).
Rezervace zájezdu je možná pouze na ČSAD Plzeň na tel: 602 533 691 (v pracovní dny 8:00-14:00).

Trasa zájezdů v roce 2022

Sušice - železniční stanice, stanoviště 9 **odjezd v 8.00 hod.** *(Možnost přistoupení cestou: Plzeň /CAN - zastávka č 9./, Přeštice /nám./, Klatovy /aut. nádr./, Kolinec /zast./).*	**Vimperk** - autobusové nádraží **odjezd v 8.00 hod.** *(Možnost přistoupení cestou: Nepomuk /čerp. stanice Benzina/, Horažďovice /žel.st. č.1/, Strakonice /aut.nádraží/).*
Hartmanice **Dobrá Voda** – kostel sv. Vintíře **Hůrka** – bývalý kostel sv. Vincence, sklářská hrobka **Jezero laka** – ledovcové jezero **Železná Ruda** – environmentální centrum Šumavy **Pancíř** – rozhledna **Nový Brunst** – bývalá sklárna **Zhůří** – bývalá vesnice, meandry Křemelné	
Sušice, železniční stanice, návrat v cca 16.30 hod.	Vimperk, autobusové nádraží, návrat v cca 17.30 hod.

Šumava pro všechny

Nástupní místo SUŠICE - termíny zájezdů

květen	
úterý	17., 24., 31. 5.
čtvrtek	18., 26. 5.
červen	
úterý	7., 14., 21., 28. 6.
čtvrtek	2., 9., 16., 23., 30. 6.
září	
úterý	6., 13., 20., 27. 9.
čtvrtek	8., 15., 22., 29. 9.
říjen	
úterý	4., 11., 18., 25., 10.
čtvrtek	6., 13., 20., 27. 10.

Nástupní místo VIMPERK - termíny zájezdů

květen	
středa	18., 25. 5.
červen	
středa	1., 8., 15., 22., 29. 6.
září	
středa	7., 14., 21., 28. 9.
říjen	
středa	5., 12., 19., 26. 10.

Přepravu zajišťuje:
Z-Group bus a.s., ČSAD autobusy Plzeň
Vše na: **www.csadplzen.cz**

Z·GROUPBUS
Divize ČSAD autobusy Plzeň

NÁRODNÍ PARK • CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST ŠUMAVA

Přípravu trasy zájezdu a propagaci zajišťuje také:
Správa Národního parku Šumava
Více na: **www.npsumava.cz**.

DOSTUPNÁ ŠUMAVA - trasa 2022

Výlety budou v česko-německém pohraničí přístupnější pro lidi s hendikepem

V těchto dnech se po česko-německém pohraničí pohybují malé skupinky lidí s laserovými měřidly. Probíhá podrobné mapování vybraných bodů a především tras výletů vhodných pro vozíčkáře a lidi s jinými hendikepy. Dobrá přístupnost a bezbariérovost stejně dobře poslouží maminkám s kočárky nebo seniorům, kteří mají pohybové obtíže.

Za projektem "Cestování hendikepovaných" společně stojí Spolek pro podporu cestování handicapovaných, Rozvojová společnost města Žitavy a Marketingová společnost Horního Saska. V rámci aktivity ale rychle vzniká nová síť partnerů, kterým není zpřístupňování turistických cílů lhostejné. Na školeních a workshopech se diskutují různé oblasti přístupnosti, zajímavosti v cestovním ruchu a samozřejmě potřeby osob se zdravotním postižením. V rámci těchto setkání probíhá i praktické školení jednotné metodiky přístupnosti objektů a tras.

„Krajina v okolí Českého a Saského Švýcarska není k lidem s pohybovým omezením příliš vstřícná a právě proto jsme se rozhodli pomoci a ve spolupráci s kolegy a partnery tuto atraktivní lokalitu otevřít návštěvníkům, pro které by jinak zůstala nepřístupná.", doplňuje Jana Panáčková, předsedkyně Spolku pro podporu cestování handicapovaných.
Projekt volně navazuje na oceňovanou sociální síť pro hendikepované cestovatele Disway a posouvá se od mapování jednotlivých bodů k přípravě ucelených výletů pro lidi s pohybovým omezením.

„S mapováním přístupnosti mám již zkušenosti, v roce 2012 jsem zpracovával brožuru Českosaské Švýcarsko bezbariérové. Když mne oslovil Spolek pro podporu cestování handicapovaných s tímto projektem, neváhal jsem a hned se zapojil. Máme za sebou první zmapované trasy a objekty. Jsem rád, že budeme moci nejen handicapovaným nabídnout ucelenou a ověřenou nabídku turisticky zajímavých cílů, na kterou se budou moci spolehnout", dodává Aleš Černohous

Celá aktivita vyvrcholí na konci června představením dvanácti precizně zmapovaných a připravených tras v Česku a Sasku a podpoří tak turistický ruch lidí s hendikepem v příhraničním regionu. Mimo samotných tras vzniká také unikátní síť subjektů, kterým není lhostejná bezbariérová přístupnost turistických cílů a budou v tomto tématu spolupracovat i budoucna.

Udělejme naše cestování dostupnější!

Již devět let mají lidé s handicapem možnost využívat aplikaci VozejkMap, kterou spravuje Česká asociace paraplegiků - CZEPA, z. s. Moderní technologie na cesty má v databázi zaneseno a ověřeno téměř 14 000 bezbariérových míst nejen v České republice, ale také v zahraničí. Podle slov paraplegičky a fotomodelky Jany Maršálkové Brambaški z Ústí nad Labem je nutné, aby neustále bezbariérová místa v aplikaci nadále přibývala.

„Známe možnosti invalidního vozíku. Překonání i malé překážky může být nebezpečné. Vložením každého nového bezbariérového místa my vozíčkáři pomáháme sami sobě. Pojďme vytvářet naše cestování příjemnější, pohodlnější, ale nezapomínejme i na bezpečnost,“ vyzývá handicapované Jana na vozíku.

Výhody aplikace VozejkMap, proti skupinám na sociálních sítích, je propracovaná databáze bezbariérových míst.

„Na jedné z cest se mi stalo, že jsem dorazila k restauraci, která na svých stránkách informovala o bezbariérové toaletě. Když jsem však dorazila k uzavřenému vchodu, tak jsem zjistila, že podnik je v rekonstrukci. Okamžitě mi probleskla hlavou otázka, kam si odskočím. Stačilo pouze vytáhnout chytrý mobilní telefon, pár kliků a věděla jsem hned kam jet. Aplikace mi pomocí GPS lokátoru ukázala nejbližší bezbariérové WC,“ uvádí handicapovaná Jana Maršálková Brambaški.

Alena Jančíková, ředitelka České asociace paraplegiků - CZEPA, z. s., doplňuje, že k tomuto účelu byla v roce 2013 za přispění Nadace Vodafone, ŠKODA AUTO a dalších partnerů aplikace VozejkMap vytvořena.

„Na zadávání bezbariérových míst se podílejí sami uživatelé. Stačí ho nafotografovat, poslat potřebné informace. Místo raději zkontrolujeme, data validujeme a poté se objeví v naší aplikaci. Rádi uvítáme, když každý, kdo při svých cestách narazí na bezbariérové místo, nám ho pomůže doplnit o fotografie, hodnocení, komentář. Zároveň nám tak pomůže plnit naše poslání, kterým je zkvalitňovat život našim klientům,“ dodává Alena Jančíková.

Zadávat bezbariérová místa do mapy lze také prostřednictvím webové stránky www.vozejkmap.cz, kde jsou uveřejněny veškeré informace.

Pevnost Dobrošov se po třech letech znovu otevírá návštěvníkům

Pevnost Dobrošov se po třech letech znovu otevírá návštěvníkům. Do turisty oblíbené památky z dob konce první republiky Královéhradecký kraj investoval téměř 96 milionů korun. Vzniklo zde nové návštěvnické centrum s audiovizuální expozicí, úpravou prošly i nadzemní a podzemní části tvrze, které připomínají atmosféru let 1937–1938, čemuž odpovídá i dobové vybavení.

„Pevnost Dobrošov je významnou památkou linie pohraničních pevností z období před 2. světovou válkou. Už před rekonstrukcí byla hojně navštěvovaná a díky této revitalizaci má potenciál stát se jednou z hlavních atraktivit Královéhradeckého kraje. Tvrz symbolizuje významnou etapu historie Československa. Naším cílem je nejen připomenout její historii, ale i nelehkou dobu, kdy vznikala a kdy také byla opuštěna. V pevnosti nyní probíhá zkušební provoz pro školy a objednané skupiny a pro veřejnost se otevře 17. května,“ uvedl hejtman Martin Červíček.

„Expozice doplňují interaktivní audiovizuální technologie, které návštěvníky připraví na prohlídky samotných objektů, případně jim doplní již nabyté znalosti. V multimediálních projekcích se turisté seznámí například s vývojem opevnění od pravěku po moderní pevnostní objekty, s pevnostními objekty ostatních evropských států, prostřednictvím 3D projekce s modelem dobrošovské tvrze, nebo pomocí virtuální reality prožijí průlet s netopýry, kteří mají na Dobrošově zimoviště,“ doplnila náměstkyně pro kulturu a cestovní ruch Martina Berdychová.

Rekonstrukcí prošly všechny tři nadzemní objekty i podzemní prostory tvrze. Záměrem rekonstrukce bylo obnovení a stabilizace původních konstrukcí, provedení nové elektroinstalace a také odstranění některých škod, k nimž došlo v novodobé historii, ale současně zachování poškození způsobených v době nacistické okupace – například když němečtí vojáci ostřelovali srub Můstek. **Při rekonstrukci byl také do srubu Zelený instalován výtah, čímž došlo k zpřístupnění podzemí i pro imobilní občany.**

„Nechali jsme zbourat nevyhovující návštěvnické centrum a na jeho místě postavili novou budovu se zázemím pro personál i turisty a také s velkými výstavními prostory vybavené moderní audiovizuální technikou. Za stavební práce a nákup vybavení a nábytku kraj zaplatil 95,7 milionu korun s DPH. Dvě třetiny pokryje dotace z Integrovaného regionálního operačního programu. V současnosti ještě připravujeme stavbu nového kiosku,“ uvedl první náměstek hejtmana pro investice Pavel Bulíček.

Zájemci si mohou v novém návštěvnickém centru prohlédnout expozici věnovanou vývoji československého opevnění a událostem období mobilizace v roce 1938. Součástí je

výstava unikátní kolekce miniatur vojáků čs. armády období první republiky od Lubora Šušlíka, uniformy vojáků nebo model tvrze Dobrošov.

V novém návštěvnickém centru se nově nachází také kinosál, návštěvníci zde mohou zhlédnout nový dokumentární film s hranými vstupy přibližující atmosféru období mobilizace na Dobrošově prostřednictvím příběhu svobodníka Eduarda Zicháčka.

Přístupné jsou i jednotlivé nadzemní objekty – pěchotní sruby Můstek a Jeřáb a dělostřelecký srub Zelený. Mezi nimi se rozléhá 1750 metrů spojovacích chodeb a 750 metrů podzemních prostor v hloubce 20–39 metrů pod povrchem terénu. Železobetonový srub Jeřáb je nově vybaven sbírkovými předměty a exponáty, které evokují jeho stav v roce 1938.

Tvrz Dobrošov měla spolu s dalšími dvanácti dělostřeleckými tvrzemi bránit hranice státu. Stavební práce začaly 13. září 1937 a byly naplánovány na dva roky. Pevnost měla stát téměř 34 milionů československých korun. Dělníci stihli dokončit tři ze sedmi plánovaných objektů. Po mnichovských událostech výstavba skončila a tvrz nebyla nikdy dokončena.

Mezistátní železniční doprava je po dvou letech bez omezení, i lidé s handicapem mohou vyrazit za zážitky

Do mezistátních vlaků Českých drah se vracejí cestující. V nabídce je plný rozsah dálkových spojů i cenově výhodné Včasné jízdenky Evropa. Po dvou letech omezení nabídky mezistátních expresů v důsledku uzavírání hranic a dalších protiepidemických opatření v souvislosti s pandemií covidu-19 by si měli letos Češi užít sezónu cestování a populárních eurovíkendů bez podstatných omezení. To se týká také lidí s handicapem. Pro ty je určena nabídka desítek bezbariérových mezistátních vlaků.

„Poptávka po cestování mezistátními vlaky roste a s blížící se sezónou očekáváme postupný návrat až k předcovidovým hodnotám. Je patrné, že lidé po dvou letech omezení mají větší chuť cestovat. V této souvislosti se nabídka mezistátních expresů a cenově atraktivních Včasných jízdenek Evropa vrátila k normálnímu stavu,“ říká Jakub Chmelík, ředitel cenotvorby osobní dopravy Českých drah.

České dráhy se svými zahraničními partnery nabízejí velké množství mezinárodních spojů vybavených pro komfortní cestování osob na vozíku. Vlaky jsou vybaveny také prvky pro snadné cestování slabozrakých, nevidomých nebo neslyšících spoluobčanů, např. audiovizuálním informačním systémem.

„Přímé bezbariérové spojení nabízíme do všech hlavních měst v našem sousedství, do mnoha zajímavých historických měst, jako jsou například Drážďany, Norimberk nebo

Linec, a do mnoha vyhledávaných rekreačních a lázeňských regionů. V tomto směru lze zmínit například Tatry a termální lázně na Slovensku nebo v Budapešti," doplňuje Jakub Chmelík.

Turisté se na cestách do zahraničí setkají s řadou typů bezbariérových vlaků. Mezi nejoblíbenější patří určitě soupravy railjet, které jsou také ze všech mezinárodních vlaků nejmodernější. Nabízejí cestu až třem osobám na vozíku najednou a jsou vybaveny pro pohodlné cestování včetně elektrické zvedací plošiny pro nástup a výstup. Jezdí na lince z Prahy přes Brno a Břeclav do Vídně a Grazu. Navštívit Rakousko je pro osoby na vozíku snadné. Většina důležitých železničních stanic je modernizovaná a umožňuje snadný bezbariérový průchod od vlaku až do města, kde funguje také bezbariérová městská doprava. Druhá bezbariérová linka směřuje z Prahy do Lince. Snadné je také cestování dál po celém Rakousku. Dálkové vlaky obsluhují především soupravy railjet, které jsou podobné těm v České republice. Na mnoha regionálních tratích pak jezdí moderní bezbariérové regionální vlaky. Díky tomu není problém vydat se vlakem z Čech doslova kamkoliv v Rakousku.

Směrem do Německa jezdí klasické expresní soupravy s vagóny. Z Prahy do Drážďan, Berlína, Hamburku a dalších míst na sever od našich hranic jsou to soupravy Českých drah s modernizovaným velkoprostorovým vozem. Z Chebu do Norimberka pak jezdí rychlé motorové jednotky vybavené naklápěcí technikou, jsou to vlastně taková malá motorová pendolina. V Chebu je snadný přestup z našich nejmodernějších vlakových souprav InterJet, které jezdí jak na lince Západní expres Praha – Plzeň – Cheb, tak na lince Krušnohor z Prahy do Chebu přes Ústí nad Labem, Most a Karlovy Vary.

Také poznávání Německa je pro lidi s handicapem snadné. Podobně jako v Rakousku je většina rychlíkových stanic modernizovaná a bezbariérová. Výtahy zajišťují snadný přístup z podchodů na nástupiště. Problémem tak není ani příjezd do Berlína, kde má hlavní nádraží hned několik podlaží a české vlaky jezdí na to nejníže umístěné v podzemí. Ve městech je většina spojů hromadné dopravy také bezbariérová a přístupné jsou i vlaky, kterými lze pokračovat do všech koutů Německa. Snadno lze přestoupit například v Drážďanech nebo v Berlíně a pokračovat rychlovlaky ICE do Frankfurtu nad Mohanem, Kolína nad Rýnem nebo jiného místa v Německu.

Do populárních letovisek a lázeňských míst na severu a východě Slovenska lze pohodlně cestovat dalším oblíbeným vlakem Pendolino. Spoj SC Pendolino Košičan je nejrychlejším vlakem, který spojuje Prahu, střední a východní Čechy a moravská města se severními regiony našich sousedů. Cestování je zde však o něco komplikovanější, protože většina slovenských stanic na zdejší trati teprve čeká na přestavbu.

V dalších vlacích jsou zařazeny osobní vagóny upravené pro snadné cestování osob na vozíku, ať jsou to soupravy Českých drah nebo Železniční společnosti Slovensko. Tyto vlaky míří třeba do Bratislavy nebo Banské Bystrice. V blízkosti těchto tras je řada termál-

ních pramenů, koupališť a lázeňských areálů. Z Bratislavy lze třeba snadno pokračovat do Piešťan nebo Štúrova.

Mezistátní vlaky nabízejí bezbariérové cestování také do Polska od česko-polského pohraničí přes Krakov a Varšavu až po baltské pobřeží do Gdaňsku, Gdyně a známého přímořského letoviska Sopoty, kam jezdí vlak EuroCity Sobieski.

„Cestovat do zahraničí je snadné. České dráhy a většina sousedních železnic uzavřela dohodu o bezplatné přepravě průvodců nevidomých osob a osob na vozíku. Některé země poskytují bezplatnou přepravu také dalším skupinám osob se zdravotním handicapem. Navíc na území Česka lze využít slevu pro držitele průkazu ZTP a ZTP/P, která je 75 %. I když pro zahraniční úseky cesty neexistuje speciální sleva pro handicapované, mohou použít řadu běžných slev. Zmíníme například Včasné jízdenky Evropa, se kterými lze pořídit jízdu po území našich sousedů za pár stokorun. Jízdenky a další informace jsou dostupné na všech pokladnách, které mají oprávnění vydávat mezinárodní jízdenky,“ doplnil Jakub Chmelík.

Díky této dohodě mohou Češi za výhodnějších podmínek cestovat také například do Nizozemí, Belgie, Švýcarska a několika dalších zemí, které jsou snadno dostupné bezbariérovými mezistátními spoji partnerských železnic Českých drah.

Bezproblémové je zajistit také asistenční službu při nástupu a výstupu z vlaku. Dopravci ji většinou zajišťují bezplatně. V případě cest z ČR do zahraničí, po zahraničí a ze zahraničí do ČR se cesta předhlásí pomocí standardního objednávkového formuláře na www.cd.cz/vozickari, telefonicky na Centrálním zákaznickém servisu ČD na tel. čísle 221 111 122 nebo u jakékoliv pokladní přepážky ČD, a to nejpozději 48 hodin před odjezdem. Tato časová lhůta vyplývá z nařízení Evropské unie a je jednotná pro většinu zemí Evropy. Bezproblémové je také zrušení objednávky, třeba z důvodu zdravotní indispozice. V takovém případě aplikuje zákazník stejný postup jako při objednávce.

Petr Šťáhlavský, ČD (Mosty)

Jedinečná šumavská zákoutí mohou spatřit i vozíčkáři

Potkat vozíčkáře mezi turisty nebo mezi účastníky prohlídek různých památkových objektů není v současnosti už nic mimořádného.

Na území Chráněné krajinné oblasti a Národního parku Šumava existuje jedenáct turistických tras, které s větší či menší pomocí a někdy i sám zvládne také vozíčkář. V následujícím textu je představíme pouze krátce, podrobný popis „bezbariérových“ tras včetně

pocitů vozíčkářů, kteří je absolvovali, uvádí webová adresa www.npsumava.cz v části Navštivte Šumavu/Aktivity a výlety. Kromě dvou jsou situovány ve východní části pohoří, tedy na území Jihočeského kraje.

„Maratónská“ okruhová cesta okolo hory Stožec (1065 m n. m.) a za výhledy na Vltavský luh měří 18 kilometrů, dá se absolvovat za 4 hodiny, vzhledem k převýšení náročná není. Vede většinou lesem po asfaltových a zpevněných cestách, na několika průchozích místech se dá ukončit. Zkrácenou variantu představuje prohlídka obce Dobrá, vesnické památkové rezervace s typickými dřevěnými tyrolskými stavbami. Trasu nabízí také program Na skútru po Šumavě.

Druhý dlouhý výlet – 16 kilometrů – je středně náročný: turisté se při něm dostanou blízko státní hranice s Německem k pramenům Vltavy na úpatí Černé hory (1316 m n. m.).

Čtyřkilometrové, značně náročné putování Boubínským pralesem po asfaltu, písku a štěrku zabere zhruba hodinu času. Vrchol hory Boubín (1362 m n. m.) je přitom symbolem české části Šumavy.

Vysokou obtížnost má i tři kilometry dlouhý „asfaltový“ výlet okolím Českých Žlebů, jedné z nejodlehlejších obcí v bývalém tzv. hraničním pásmu.

V podstatě pohodovou trasu představuje štěrkopísková cesta podél Schwarzenberského plavebního kanálu z Jeleních Vrchů k Rosenauerově kapličce a zpět – pět kilometrů, převýšení 10 metrů. A dokonce bez doprovodu vozíčkář zvládne dva „výletíky“ po povalových chodnících – kilometrový k Chalupské slati s výhledem na naše největší rašelinné jezírko (1,2 hektaru) z parkoviště Svinná Lada s nedalekým bezbariérovým informačním střediskem a půlkilometrový k Jezerní slati na náhorní plošině mezi Kvildou a Horskou Kvildou.

Do kategorie bezbariérových výletů patří také tříkilometrová procházka areálem celoročně otevřeného návštěvnického centra Kvilda, kde se dají ve výbězích pozorovat jeleni a rysi, doporučuje se doprovod.

V Plzeňském kraji je možno se vydat na putování dlouhé sedm kilometrů s nádhernými scenériemi a výhledy po proudu divoké řeky Vydra z parkoviště v autokempu Antýgl na samotu Čeňkova Pila. Tento výlet po asfaltu a zpevněné pískové cestě spadá do kategorie střední náročnosti s doporučením mít s sebou doprovod.

Druhou trasou je tříkilometrový středně náročný výlet s minimálním převýšením k hradlovému mostu Rechle na Vchynicko-tetovském plavebním kanálu, unikátním technickém díle z konce 18. století.

Vítanou příležitostí, jak poznávat zdejší přírodu, je program Na skútru po Šumavě. Jedná

se o nabídku výletů s doprovodem na elektrickém skútru z řady kompenzačních pomůcek pro osoby s tělesným postižením prvořadě pro vozíčkáře a držitele průkazu ZTP/ZTP-P, při nenaplnění kapacity také pro osoby starší 65 let.

Vyjížďky začínají v osadě Stožec v bezbariérovém informačním středisku po předchozím proškolení v ovládání skútru a seznámení s podmínkami absolvování cesty. Pokud budou stále v platnosti protiepidemická opatření, je účast možná pouze při jejich dodržení.

Veškeré nezbytné informace k tomuto nevšednímu způsobu poznávání šumavských krás naleznou zájemci na webové adrese www.npsumava.cz/na-skutru-po-sumave/.

Miloš Kajzrlík, Mosty (kráceno)

Prahou bez bariér: Do zahrad i na památky

Praha je považována za jedno z nejkrásnějších měst světa. Malebný vzhled jejích historických uliček, v nichž se setkává gotika s renesancí, barokem i moderními styly, okouzlil snad všechny jejich návštěvníky. Ale mohou její krásu obdivovat i návštěvníci Prahy na vozíku? Otázka je tím závažnější, že právě její chráněná historická podoba je to, co nedovolí ve většině památkových objektů vybudovat speciální plně bezbariérové přístupy.

Přestože je pohyb vydlážděným historickým centrem pro návštěvníky s pohybovým omezením často velmi obtížný, řadu památek již navštívit lze, zejména s doprovodem. Doporučujeme však předem si celou trasu připravit a ověřit aktuální stav objektu (například zda není výtah mimo provoz apod.).

Pražský hrad

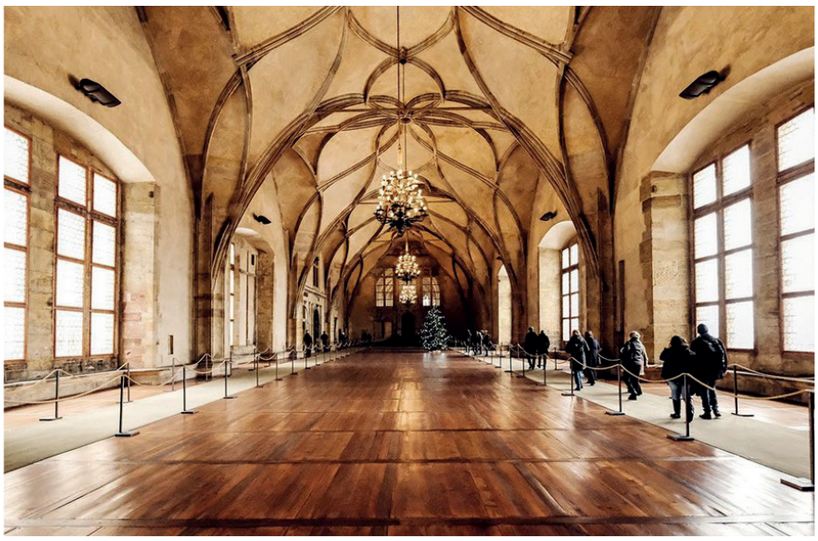

Největší pražská památka, **Pražský hrad**, pro turisty-vozíčkáře zapovězena není. Nízkopodlažní tramvají č. 22, která kříží bezbariérové stanice metra (I. P. Pavlova (C), Národní (B), lze dojet do zastávky Pražský hrad a po upravených chodnících i přilehlém okolí vstoupit do areálu Hradu. Všechny návštěvnické objekty mají alespoň částečný bezbariérový přístup, s výjimkou věží a

Obranné chodby ve Zlaté uličce u Daliborky.

S menší asistencí personálu lze navštívit mj. klenot **Starého královského paláce – Vladislavský sál**, Jiřskou baziliku nebo zhlédnout interiér katedrály sv. Víta. V její blízkosti se nachází i WC s upravenou kabinou. V letní sezóně doporučujeme k prohlídce **Královskou zahradu.** Vozíčkář i jeho doprovod mají vstup na Pražský hrad zdarma.

Vyšehrad

Také druhý pražský hradní areál Vyšehrad nabízí několik interiérů, které lze s pomocí doprovodu zdolat na vozíku. Krása Vyšehradských sadů s jedinečnými výhledy na Prahu ze skalnatého ostrohu budiž odměnou za časté úseky s hrubou historickou dlažbou, výrazný podélný sklon některých cest nebo příčný sklon chodníků. Z budov je přístupné **Staré purkrabství** z 2. poloviny 14. století. Současná podoba purkrabství pochází z 18. století a je dílem barokní přestavby pro potřeby vyšehradské pevnosti. V novodobé historii prošlo Staré purkrabství významnou obnovou, kdy zde vznikl bezbariérový sál pro 80 diváků, kavárna i WC.

Dalším přístupným místem je **Gotický sklep**; vstup do jeho výstavních prostor překonává schodišťová plošina. Zajímavým prostorem jsou **kasematy** - spletitý systém chodeb pro rychlý přesun vojska a největším podzemním vyšehradským sálem Gorlicí. Do kasemat je doporučován doprovod. Do areálu se dostanete ze stanice metra Vyšehrad z nástupiště směrem z centra.

Malá Strana

Turista-vozíčkář si určitě nenechá ujít pohled na Pražský hrad z **Karlova mostu**, i když cestu provází určité nepohodlí. Od tramvajové zastávky Malostranské náměstí (tram 22) vede do ulice Mostecká světelný přechod se sklopenými obrubníky, povrch vozovky však tvoří hrubá dlažba. Po obou stranách Mostecké ulice jsou široké chodníky s mozaikovou dlažbou, sjezd z chodníku před mostem se však nachází pouze vpravo. Díky často zablo-

kovanému užšímu chodníku je dále vhodné pokračovat po vozovce, která plynule přechází v pěší zónu. Povrch Karlova mostu tvoří hrubá dlažba.

Výjezd na Staré Město vede do turisticky velmi rušné a obtížně sjízdné Karlovy ulice, proto doporučujeme vrátit se zpět na Malou Stranu a navštívit malebnou **Valdštejnskou zahradu** (v letní sezóně), **Vojanovy sady nebo Kampu**. Přístupná toaleta se nachází v blízkosti Sovových mlýnů.

Staré Město

Jako jediná ze středověkých pražských věží je bezbariérově přístupná pro vozíčkáře na mechanickém vozíku **věž Staroměstské radnice** – z přízemí vede výtah do 3. patra a na něj navazuje moderní prosklený výtah. Mezi oběma výtahy je umístěna pojízdná plošina. Ve 3. patře se rovněž nachází bezbariérová toaleta. Vstup do budovy komplikují 2 schody u hlavního vchodu, k dispozici je však vedlejší vchod s jedním kamenným schodem, který obsluha na zazvonění překlene mobilním dřevěným nájezdem. V bezbariérovém přízemí radnice mohou návštěvníci využít služeb **Turistického informačního centra** a kontaktního centra **Prague:Guides&Tours**, které nabízí návštěvníkům s postižením i speciální vycházku s průvodcem.

Po domluvě je možná též prohlídka Týnského chrámu, jehož bezbariérový vstup je veden z ul. Celetná 5.

Krásy Prahy z paluby lodi

Prague Boats, jedna ze společností provozující plavby po Vltavě, má ve své flotile 6 moderních bezbariérových lodí včetně toalet: Grand Bohemia, Bohemia Rhapsody, Agnes de Bohemia, Marie d´ Bohemia, Šemík a Bella Bohemia. Nástup na ně je umožněn bezbariérovými moly č. 1., 2, a 4 v přístavišti na Dvořákově nábřeží u Čechova mostu. Vybrat si můžete z různě dlouhých pravidelných i privátních **vyhlídkových plaveb historickým centrem** s občerstvením i bez a těšit se můžete na překrásné výhledy přes maximálně prosklené stěny lodí. Večerní eco cruise jsou vždy na katamaránu. K dispozici je na palubě též tištěný průvodce v mnoha jazykových verzích nebo prostřednictvím online interaktivního průvodce do mobilního telefonu. Doporučujeme si předem telefonicky či e-mailem ověřit, zda bude na vaši vybranou plavbu nasazena bezbariérová loď a bude odplouvat z přístupného nástupiště.

Břevnovský klášter

Příjemným výletem spojeným s návštěvou restaurace může být komplex **Břevnovského kláštera** obklopený parkem a zahradou. Nachází se v blízkosti tramvajové zastávky Břevnovský klášter. Venkovní povrch je tvořen žulovými kostkami, ovšem pruh o šířce 1,22 m je tvořen malými kostkami, případně jemným štěrkem, a je tedy pro vozíčkáře z větší části poměrně dostupný. V areálu se nachází Bazilika svaté Markéty, do níž lze vstoupit hlavním vchodem, popřípadě po dohodě využít přístup přes klauzurní část. Restaurace **Klášterní šenk** nabízí speciality české kuchyně a pivo Benedikt z klášterního minipivovaru. Restaurace disponuje bezbariérovou toaletou.

Výstaviště a park Stromovka

Ve spodní části areálu **Výstaviště** se nachází kruhová budova, ve které je umístěn panoramatický obraz Bitvy u Lipan. Největší obraz v České republice zobrazující dějinnou událost z 30. května 1434 je dílem malíře Luďka Marolda.

Nejlepší přístup k **Maroldovu panoramatu** je z parku Stromovka. Dvoukřídlé vstupní dveře jsou mechanické a schodiště k obrazu překonává šikmá schodišťová plošina. Objekt je přístupný pouze v letní sezóně, stejně jako **Lapidárium Národního muzea**, v němž je k vidění expozice „Památky kamenosochařství v Čechách“. Přístupná toaleta je samostatná a nachází se v neveřejných prostorách, do něhož zajistí přístup personál na pokladně.

V areálu Výstaviště lze použít také částečně bezbariérové WC v blízkosti Lapidária.

V sousedství Výstaviště se rozkládá největší pražský **městský park Královská obora, lidově Stromovka**. Architektura parku prošla v nedávné době nákladnou revitalizací v souladu s moderními trendy 21. století. Zásadní proměny se dočkala především centrální část území. Výsledkem jsou čtyři kilometry zrekonstruovaných cest, nové rybníky, mostky a mola, několik dětských hřišť, piknikových míst a venkovní fitness. Ne vše je samozřejmě ve Stromovce bezbariérově přístupné, ale hlavní cesty mají převážně asfaltový nebo kvalitně zpevněný povrch. Občerstvit se můžete v restauraci Vozovna.

Zoologická a Botanická zahrada a hl. m. Prahy

Jedna z nejkrásnějších zoologických zahrad světa, pražská **Zoologická zahrada**, vychází

vstříc i lidem s postižením. Je zasazena do kopcovitého prostředí a je tak sjízdná především na elektrickém vozíku. Osobám na mechanickém vozíku doporučujeme doprovod, především pak v západní, východní a severní části zahrady, kde jsou cesty ve svahu. V areálu je několik plně bezbariérových WC, bezbariérově přístupné jsou všechny restaurace a občerstvení. Vstupné pro držitele průkazů ZTP a ZTP/P je 150 Kč a doprovod má vstup zdarma, bezplatných je i několik vymezených parkovacích míst u každého ze vstupů. U hlavního vstupu je možné si zapůjčit invalidní vozík. Městskou hromadnou dopravou se do Zoologické zahrady dostanete nízkopodlažním autobusem 112 od stanice metra Holešovic.

Nedaleko Zoologické zahrady se nachází rozlehlá **Botanická zahrada hl. m. Prahy**. S ohledem na svažitost zahrady jižním směrem doporučujeme pro návštěvníky na vozíku doprovod a použití severního přístupu z autobusové zastávky Na Pazderce. V areálu je bezbariérově přístupná restaurace s bezbariérovou toaletou. Na pokladnách a u skleníku je možné zapůjčit si mechanický invalidní vozík. Všechny přístupy a cesty ve skleníku Fata Morgana jsou bezbariérové. Osoby ZTP platí poloviční vstupné a ZTP/P včetně svého průvodce mají vstup do všech expozic zdarma.

Společnost C-M-T je spolek, založený v červnu 1999.

Cílem činnosti Společnosti je obhajoba, prosazování a naplňování zájmů a potřeb zdravotně postižených osob s onemocněním Charcot - Marie - Tooth v součinnosti s orgány státní správy a samosprávy v ČR i mezinárodními institucemi.

Společnost zejména:

- zlepšuje informovanost rodin, odborné i laické veřejnosti o problematice CMT,
- pořádá konference, semináře a edukačně – rekondiční pobyty osob s onemocněním CMT, jejich rodin a přátel,
- vydává periodické i neperiodické publikace, týkající se onemocnění CMT nebo činnosti Společnosti,
- shromažďuje finanční prostředky nutné k činnosti a rozvoji Společnosti,
- spolupracuje s lékaři a dalšími odbornými pracovníky ve zdravotnictví a sociální oblasti,
- zajišťuje osvětovou a poradenskou činnost a související služby při vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením ve všech oblastech života společnosti,

- navrhuje orgánům státní správy a samosprávy potřebná legislativní či jiná opatření ve prospěch osob se zdravotním postižením a posuzuje návrhy opatření, zpracované a předložené jinými orgány či institucemi, které se týkají životních podmínek osob se zdravotním postižením.

Choroba Charcot-Marie-Tooth neboli CMT je dědičná neuropatie, která postihuje v České republice asi 4 tisíce osob. CMT je rozšířena celosvětově, vyskytuje se ve všech rasách a etnických skupinách. Přestože byla objevena již roku 1886 třemi lékaři (Jean-Marie Charcot, Pierre Marie a Howard Henry Tooth), zůstávají příčiny některých forem choroby dosud neobjasněné. U pacientů s CMT se postupně zhoršuje hybnost dolních a posléze i horních končetin, jako následek poškození jejich periferních nervů. Svaly na periferii končetin slábnou, protože je postižené nervy dostatečně nestimulují. Dále dochází ke zhoršování funkce senzitivních nervů, které zprostředkovávají vnímání bolesti, doteku, hluboké citlivosti atd. Na rozdíl od svalových dystrofií, při nichž je postižena svalová tkáň, choroba CMT postihuje nervy, které svaly inervují. CMT není smrtelné onemocnění a nijak nezkracuje očekávanou délku života, vede však nezřídka k invaliditě pacientů.

společnost C-M-T

Bulletin Společnosti C-M-T

ISSN 2533-5790

Bulletin neprochází odbornou jazykovou korekcí.

Náměty a příspěvky zasílejte na c-m-t@post.cz.

Společnost C-M-T
2. LF UK, Klinika dětské neurologie
V Úvalu 84/1, 150 00 Praha 5 – Motol
Tel.: 724 330 798, 605 258 522

Bankovní spojení:
ČSOB, Poštovní spořitelna, a.s.
č. ú. 156897053/0300

Tisk: Tiskárna V&H Print Hlávko s.r.o.